

č. 10-2015

MESIAČNÍK O FILMOVOM DIAŇÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Marko Škop

TÉMA

► Titulkovanie a dabovanie
zahraničných filmov pre kiná

NOVINKY

► Anton Srholec ► Čakáreň
► Čistič ► Farby piesku ► Wilsonov

KINO LUMIERE

KINO SLOVENSKÉHO FILMOVÉHO ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

filmový
KABINET

► OBDOBIE ZRENIA

03. 09. 2015 ► **AMERICKÁ KOMÉDIA, ALEBO FALOŠNÝ FÚZ V KAČACEJ POLIEVKE**
17. 09. 2015 ► **POETICKÝ REALIZMUS: NOC A MESTO**
01. 10. 2015 ► **ORSON WELLES A HĽBKA OBRAZU**
08. 10. 2015 ► **FILM NOIR MEDZI FRANCÚZSKOM A USA**
29. 10. 2015 ► **TALIANSKY NEOREALIZMUS A ČISTÁ SKUTOČNOSŤ**
12. 11. 2015 ► **ALFRED HITCHCOCK A NAPÄTIE**
26. 11. 2015 ► **SLOVENSKÝ FILM A HRDINA**
10. 12. 2015 ► **ROBERT BRESSON, ALAIN RESNAIS: UDALOSŤ A VIRTUALITA**
07. 01. 2016 ► **CINÉMA VERITÉ – NOVÝ PRÍSTUP KU SKUTOČNOSTI?**
21. 01. 2016 ► **KINEMATOGRAFIA AKO POÉZIA: PIER PAOLO PASOLINI**

WWW.AIC.SK/KINOLUMIERE

Podujatie finančne podporil

NA ÚVOD

Čaká nás zaujímavý mesiac. Stačí sa pozrieť na rozsah rubriky Novinky a môžeme vyhlásiť, že október bude v znamení slovenských premiérových filmov. O pozornosť publika sa budú uchádzať štyri domáce tituly – *Anton Srholec* (r. A. Čermáková), *Čakáreň* (r. P. Korec), *Čistič* (r. P. Bebjak), *Wilsonov* (r. T. Mašíň) – a jedna minoritná koprodukcia *Domáci péče* (r. S. Horák). V septembri sa navyše do kín dostal nový dokument Ladislava Kaboša *Farby piesku* a takisto jeho film *Zmenil tvár Šanghaja*, ktorý vznikol pred piatimi rokmi a diváci ho už môžu poznať napríklad z televízie. No a začiatkom septembra odštartoval prehliadku Projekt 100 film *Koza*, o ktorom sme už pomerne dlho počúvali, ako získava ceny na zahraničných festivaloch, no až teraz ho môžeme konečne oceniť aj my ako diváci. Práve snímku Ivana Ostrochovského vybrala Slovenská filmová a televízna akadémia za národného kandidáta na Oscara. Po českom kandidátovi netreba zložito pátrať, nájdete ho v rubrike Novinky (teda aj v tunajších kinách). Je to *Domáci péče*.

Na hranú prvotinu dokumentaristu Marka Škopa *Eva Nová* si budeme musieť ešte chvíľu počkať (presnejšie do novembra), ale už teraz vám prinášame rozhovor s jej režisérom. Aj preto, že *Eva Nová* vyvoláva nemalé očakávanie, svetovú premiéru mala v septembri na festivale v Toronte, kde napokon získala cenu FIPRESCI.

Žiaľ, do aktuálneho *Film.sk* sa nám tentoraz nepodarilo dostať seriálovú rubriku. Ako vzniká film, no v budúcom čísle sa k nej vrátíme. V tomto októbrovom vám aspoň priblížime, ako vzniká nový slovenský film s pracovným názvom *Nina*. Je hraný, no nakrúca ho ďalší režisér s výraznou dokumentaristickou skúsenosťou, akým je aj Škop a Ostrochovský. V tomto prípade je to Juraj Lehotský.

► Daniel Bernát

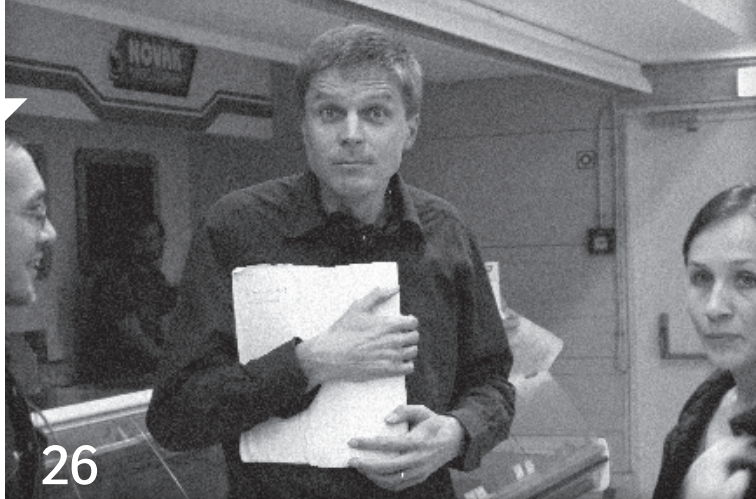
• FOTO: Katsushika Garai

MAJ JE OBDOBIE SLOVENSKÉ FILMY

▲ Eugen Prochác, violončelista

Ťažko mi vybrať z celej plejády skvelých slovenských filmov dva-tri. Rozhodne však musím na prvom mieste uviesť *Obchod na korze*. Jeho silný príbeh je, bohužiaľ, stále aktuálny a dosť vypovedá o slabých stránkach nášho národa. O geniálnom výkone Jozefa Kronera a ďalších sa ani netreba rozširovať. Veľmi zaujímavou snímku je aj Uhrovo *Slnko v sieti*. Je to stále progresívny film, neuveriteľné, že vznikol v roku 1962, čiže je starý ako ja. S nostalgiou spomínam na nebohého Ilju Zeljenku, môjho dobrého priateľa, ktorý bol autorom hudby. Mám rád melanchóliu Sulíkovej *Záhrady*, filmy s Ivanom Mistríkom, najmä českú drámu *Romeo, Julie a tma*, ale aj veľa Jakubiskových filmov. Našťastie je toho dosť. Nerád by som zabudol na výborné slovenské komédie, ako sú napríklad *Skalní v ofsajde* so šarmantným Františkom Dibarborom a s predčasne odídeným Antonom Mrvečkom či *Nevera po slovensky*. No a klasika *Pacho, hybský zbojník* sa dá pozeráť donekonečna. ▲

26

22

20

Ondrej Šulaj,

scenárista, režisér, dekan FTF VŠMU

O čom rozmýšľam a na čo neustále myslím, to si nechávam uschované vo svojom súkromnom paralelnom svete. A čo si myslím, to zaujíma len veľmi málo ľudí. Tak som si tému tejto rubriky pozmenil na „o čom hovorím“. O čom hovorím s priateľmi, filmármi, pedagógmi na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU v neformálnych rozhovoroch, ale aj na pravidelných stretnutiach kolégia dekana či umeleckej rady. V poslednom čase je témou úroveň výučby v našich ôsmich ateliéroch a na dvoch katedrách. Práve takéto zmysluplné rozhovory o poslaní našej fakulty, o vytváraní priestoru pre slobodnú tvorivú atmosféru a rešpektovanie individuálnych výučbových postupov v jednotlivých ateliéroch a na katedrách, boli prítomné už od samého vzniku FTF. Len pred pár týždňami sme úspešne prešli pravidelnou akreditáciou a potvrdili sme našu dlhoročnú „áčkovú“ pozíciu medzi univerzitami, ale kvalitná úroveň umeleckého vzdelávacieho procesu nie je závislá len od vonkajšej akreditácie či vzorne vypracovaných študijných plánov. Individuálne štúdium vyžaduje vyladený súzvuk medzi pedagógom a študentom, ale chce to aj atmosféru spolupatričnosti, vzájomnej úcty a porozumenia medzi samotnými pedagógmi. Takáto priaznivá atmosféra už dlho chýba v profesionálnom filmárskom prostredí a o to ťažšie sa vytvára priamo na škole. Usilujeme sa však o to. Je to dôležitý predpoklad na to, aby sme v rozhovoroch spoločne hľadali východisko zo zdanlivo neriešiteľného problému – ako skĺbiť prísne pravidlá a striktné zadefinované zadania, istým spôsobom aj umelecky obmedzujúce, ktoré si vyžaduje realizácia povinných cvičení a školských filmových projektov, so slobodnou umeleckou tvorbou študentov, cez ktorú kultivujú svoj talent. Spúšťame na fakulte nový počítačový program, cez ktorý budeme od počiatočnej fázy sledovať prípravu školských projektov, presne zadefinovaných cvičení, ale predovšetkým bakalárskych a magisterských filmov, ich organizačné a produkčné zabezpečenie vrátane podania žiadosti o príspevok z AVF v jedinom možnom termíne, previazanosť jednotlivých filmárskych profesií z ateliérov, samotnú realizáciu a postprodukciiu aj záverečné odovzdanie a ohodnotenie výsledného diela. Nedodržanie stanoveného harmonogramu výrazne skomplikuje dokončenie projektu a môže mať nepriaznivý dosah na ukončenie ročníka v riadnom termíne. *Hovorím o tom*, počúvam názory filmárov, pedagógov. Ako sprísniť pravidlá a obmedzenia a zároveň udržať v ateliéroch hravosť, spontánnosť a slobodnú, originálnu tvorivosť. ▲

CESTA K
FILMOVÉMU SVETU
1. 10. 2015

- 03 MYSLÍM SI
- 04–08 KALENDÁRIUM
- 09–14 PREMIÉRY v kinách
- 14 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
- 15 NOVINKY: Domáci péče podľa Slávka Horáka
- 16–17 NOVINKY: Anton Srholec podľa Aleny Čermákovéj
- 18–19 NOVINKY: Čakareň podľa Pala Korca
- 20–21 NOVINKY: Čistič podľa Petra Bebjaka
- 22–23 NOVINKY: Farby piesku podľa Ladislava Kaboša
- 24–25 NOVINKY: Wilsonov podľa Tomáša Mašína
- 26–29 ROZHOVOR: Marko Škop
- 30–31 TÉMA: Titulkovanie a dabovanie filmov pre slovenskú distribúciu
- 32–33 RECENZIA: Malá z rybárne podľa Jana Baleja
- 34–36 RECENZIA: Očami fotografky podľa Mateja Mináča
- 37 FILMOVÉ PUBLIKÁCIE
- 38–39 DCP NOSIČE SFÚ / DVD NOSIČE / ČO ROBIA
- 40 POZNÁMKA Pavla Branka
- 41 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
- 42–43 OHĽASY: 10. MFF Cinematik Piešťany / 26. udeľovanie Igricov
- 44–45 REPORTÁŽ: Nina podľa Juraja Lehotského
- 46 PROFIL: herec Ivan Mistrík
- 47 PROFIL: fotograf Vladimír Vavrek
- 48 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
- 49 SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU: Týždeň vo filme
- 50 TIPY Mesiaca: Kino Lumière
- 51 VÝROČIA / Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
- a uzávierky na granty a podporné programy
- 52 STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a Kino Lumière

Film.sk
Mesačník o filmovom dianí na Slovensku (16. ročník)
Vydavateľ:
Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
Film.sk / Slovenský filmový ústav
Grösslingová 32 / 811 09 Bratislava
TEL.: 02/57 10 15 25
FAX: 02/52 73 32 14
E-MAIL: film.sk@sfu.sk
Šéfredaktor:
Daniel Bernát
Redakcia:
Zuzana Sotáková
Redakčná rada: Peter Dubecký
generálny riaditeľ SFÚ
Alexandra Strelková
riaditeľka NKC – SFÚ
Marián Brázda
vedúci edičného oddelenia SFÚ
Miroslav Ulman
odborný referent Audiovizuálneho
informačného centra SFÚ
Simona Nötová-Tušerová
tlačová tajomníčka SFÚ
Štefan Vraštiak
tajomník KFN SSN
Andrea Biskupičová
vedúca predajne Klapka.sk
Jazyková redakcia:
Jaroslav Hochel
Design & grafická úprava:
p & j
Tlač: Dolis, s. r. o.
Uzávierka čísla 10/2015:
28. 9. 2015
Snímka na titulnej strane:
Wilsonov – PubRes
Film.sk vychádza s podporou MK SR.
ISSN 1335 – 8286

Názory redakcie sa nemusia zhodovať
s názormi prispievateľov.

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov
vrátane údajov v elektronickej podobe len
s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
© Slovenský filmový ústav

FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU ►

od 10. septembra

(51 SLOVENSKÝCH MIEST – BANSKÁ BYSTRICA, BANSKÁ ŠTIAVNICA, BRATISLAVA, BREZNO, BYTČA, DUNAJSKÁ STREDA, GALANTA, HANDLOVÁ, HLOHOVEC, HUMENNÉ, KEŽMAROK, KOMÁRNO, KOŠICE, KREMNICA, LEVICE, LEVOČA, LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ, LUČENEC, MALACKY, MARTIN, MICHALOVCE, MODRA, NÁMESTOVO, NITRA, NOVÉ MESTO NAD VÁHOM, NOVÉ ZÁMKY, PARTIZÁNSKE, PEZINOK, PIEŠŤANY, POPRAD, PREŠOV, PRIEVIDZA, PÚCHOV, RIMAVSKÁ SOBOTA, SABINOV, SENICA, SEREĎ, SKALICA, SNINA, SPIŠSKÁ NOVÁ VES, STUPAVA, ŠALA, TISOVEC, TRENČÍN, TRNAVA, TRSTENÁ, TURZOVKA, VRÁBLE, ZLATÉ MORAVCE, ŽIAR NAD HRONOM, ŽILINA)

21. Projekt 100 – 2015

Najväčšia putovná prehliadka filmov na Slovensku pokračuje 21. ročníkom, v ktorom opäť ponúka desiatku výnimočných filmových diel. Počas niekoľkých mesiacov si diváci môžu pozrieť snímky *Koza* (r. I. Ostrochovský), *Aferim!* (r. R. Jude), *Klub bitkárov* (r. D. Fincher), *Fénix* (r. Ch. Petzold), *Okno do dvora* (r. A. Hitchcock), *Mladosť* (r. P. Sorrentino), *Ma ma* (r. J. Medem), *Východ slnka* (r. F. W. Murnau), *Love* (r. G. Noé) a *Zbrusu Nový zákon* (r. J. Van Dormael). ► www.asfk.sk

1., 6., 8., 11., 13., 15., 29. október ► 16.30, 18.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Film & literatúra: Rudolf Sloboda

Kino si pripomenie veľikána slovenskej literatúry Rudolfa Slobodu, ktorý zomrel pred dvadsiatimi rokmi. Cyklus ponúkne filmy, ku ktorým Sloboda napísal scenáre alebo si v nich zahral: *Milosrdný čas* (r. O. Krivánek, 1976), *Hra na telo* (r. J. Zeman, 1979), *Citová výchova jednej Daše* (r. J. Zeman, 1980), *Prerušená hra* (r. J. Režucha, 1979), *Karline manželstvá* (r. V. Kavčiak, 1980) a *Všetko čo mám rád* (r. Martin Šulík, 1992).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

1. október ► 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Buster Keaton

Pri príležitosti 120 rokov od narodenia hviezdy nemej grotesky Bustera Keatona sa premietne film *Frigo, obeť krvnej pomsty* (r. B. Keaton, J. G. Blystone, 1923).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

1. – 4. október

(BANSKÁ BYSTRICA)

Barbakan festival

Filmový, hudobný a výtvarný festival pripravil pre návštevníkov tri programové sekcie – jednu venovanú talianskemu filmárovi Paolovi Sorrentinovi,

druhú hereckej legende Ivanovi Palúchovi a tretia sekcia s názvom Na úteku je reflexiou aktuálnej utečeneckej krízy. ► www.barbakanfest.sk

2., 7., 9., 14., 21., 23., 25. október ► 18.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Herec v hlavnej úlohe: Ivan Mistrík

V októbri bude programový cyklus venovaný významnému slovenskému hercovi Ivanovi Mistríkovi, ktorý sa narodil pred 80 rokmi. V priebehu mesiaca si ho diváci budú môcť pripomenúť snímkami *Šťastie príde v nedeľu* (r. J. Lacko, 1958), *Romeo, Julie a tma* (r. J. Weiss, 1959), *Vyšší princíp* (r. J. Krejčík, 1960), *Bílá oblaka* (r. L. Helge, 1962), *Alternatíva* (r. M. Milo, 1985) + *Balada o siedmich obesených* (r. M. Hollý, 1968), *A pobežím až na kraj sveta* (r. P. Solan, 1980) a *Tušenie* (r. P. Solan, 1982).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

2., 3., 5., 9., 10., 11., 17., 18., 19., 24., 25., 26., 29., 31. október

► 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Nepozvaní hostia

Legálni pristaňovalci i nelegálni imigranti nie sú horúcou témou len v súčasnosti. A práve im bude venovaný nový cyklus, ktorý sa výberom filmov pozrie na to, či sa za posledných 40 rokov niečo zmenilo v pohľade väčšinovej spoločnosti na „nepozvaných hostí“ a v ich vnímaní. Premietat sa budú tituly: *Katzelmacher* (r. R. W. Fassbinder, 1969), *Strach jest duše* (r. R. W. Fassbinder, 1974), *Medzi stenami* (r. L. Cantet, 2008), *Cudzejší ako raj* (r. J. Jarmusch, 1984), *Proti múru* (r. F. Akin, 2004), *Nepozvaný hosť* (r. T. McCarthy, 2007), *Import Export* (r. U. Seidl, 2007), *Na chvíľu slobodní* (r. A. T. Riahi, 2008), *Exil* (r. T. Gatlif, 2004), *Mlčanie Lorry* (r. J.-P. Dardenne, L. Dardenne, 2008), *Dom obešenca* (r. E. Kusturica, 1988), *Tri farby: Biela* (r. K. Kieślowski, 1994), *Krajina v hmle* (r. T. Angelopoulos, 1988) a *Le Havre* (r. A. Kaurismäki, 2011).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

3., 4., 11., 27., 30., 31. október

► 18.15, 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Andrej Bagar

Pri príležitosti 115 rokov od narodenia herca Andreja Bagara sa premietnu filmy *Varuj...!* (r. M. Frič, 1946), *Drevená dedina* (r. A. Lettrich, 1954), *Zemianska česť* (r. V. Bahna, 1957) a *Čertova stena* (r. V. Wasserman, 1949).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

4. október ► 18.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Martin Hollý st.

Pri príležitosti polstoročnice, ktorá v októbri uplynie od smrti herca Martina Hollého st., premietne kino drámu *Havrania cesta* (r. M. Hollý, 1962).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

5., 19. október ► 18.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Kraťasy z archívu: Život seniorov

Monotematický cyklus prinesie pásmo krátkych filmov o ľudoch v treťom veku. Vo výbere filmovej historičky Evy Filovej budú uvedené filmy z obdobia rokov 1963 až 1988: *Smutný starček, Akí sme. Staroba našinca, Všetko má svoj čas, Problém veku, Sonda 12/1982: Tretia generácia a Starnúť sa dá aj pomaly...*

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

6., 8., 11., 13., 15., 20., 22., 27. október ► 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Herec v hlavnej úlohe: Rudolf Hrušínský

Programový cyklus bude venovaný aj českému hercovi Rudolfovi Hrušínskemu. Jeho nezameniteľný herecký prejav si diváci pripomenú snímkami *Jak se krade milión* (r. J. Balík, 1967), *Spalovač mrtvol* (r. J. Herz, 1968), *Báječní muži s klikou* (r. J. Menzel, 1978), *Postřižiny* (r. J. Menzel, 1980), *Rozpuštěný a vypuštěný* (r. L. Smoljak, 1984), *Smrt krásných srnců* (r. K. Kachyňa, 1986) a *Ďalších desát minut II: Čelo* (r. I. Szabó, V. Schlöndorff, M. Radford, J. Menzel, J.-L. Godard, M. Figgis, C. Denis, B. Bertolucci, 2002).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

7. október ► 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Vlak zvaný film

V programovom cykle sa premietne film *Mŕtvy muž* (r. J. Jarmusch, 1995).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

7. – 14. október

(44 KÍN NA SLOVENSKU A V ČESKU)

2. prehliadka Be2Can

Druhý ročník prehliadky filmov z významných festivalov v Berlíne, Benátkach a Cannes sa uskutoční v 44 kinách po celom Slovensku a Česku, kde uvedie 21 filmov, prostredníctvom VoD to bude 18 snímok a na televíznom programe Film Europe Channel až 92 titulov. Medzi premietanými dielami sú napríklad *Mia madre* (r. N. Moretti), *Taxi Teherán* (r. J. Panahi), *Victoria* (r. S. Schipper), *Dheepan* (r. J. Audiard) či *Pátranie* (r. M. Hazanavicius).

► www.filmeurope.sk, www.be2can.eu

8. október ► 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Najväčšia tma v Bratislave

Otvorenie novej sezóny v redizajnovanom kine Foajé bude spojené s krstom jesenného čísla časopisu *Kinečko*, s premietaním krátkych filmov Gunhild Enger a krátkeho predfilmu, ktorý ponúkne Fest Anča. ► www.foaje.net

10. október ► 11.00

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR)

Kino pre deti a mamy a otcov:

Chlapec a svet

Bratislavská premiéra celovečerného animovaného filmu *Chlapec a svet* (r. A. Abreu) v spolupráci s festivalom brazílskeho filmu Brazil Visual. Počas filmu sa budú v kaviarni odohrávať workshopy (Capoeira, Pristihni si! – základy práce s filmovým materiálom). ► www.a4.sk

10., 20. október ► 18.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Ernest Kostelník

Pri príležitosti sto rokov od narodenia slovenského herca Ernesta Kostelníka sa návštevníkom kina premietnu tituly *Zakáľka u starej mamy + Kým sa skončí táto noc* (r. E. Šinko + P. Solan, 1965).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

11., 25. október ► 16.30

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Detská filmotéka

Programový cyklus venovaný predovšetkým detským divákom prinesie filmy *Prerušená hra* (r. J. Režucha, 1979) a *Drobulienska* (r. Y. Serikawa, 1974).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

11. október ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Ján Roháč

Pri príležitosti 35 rokov od úmrtia režiséra Jána Roháča sa premietne kultový muzikál *Kdyby tisíc klarinetů* (r. J. Roháč, V. Svitáček, 1964).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

12. október ► 18.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Viliam Záborský

Nedožitých 95 rokov slovenského herca Viliama Záborského si kino pripomenie projekciou filmu *Ivanov* (r. J. Budský, 1963).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

12. október ▶ 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Brazil Visual Experimental

Prierez experimentálnou filmovou scénou Brazílie vyvrcholí premietaním filmu *Time Gap* (r. C. Cardenas, R. Schlichting). Po projekcii sa návštevníci spoja s tvorcami prostredníctvom Skypu.

▶ www.foaje.net

12. október ▶ 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Vlak zvaný film

Programový cyklus uvedie nemý film *Východ slnka* (r. F. W. Murnau, 1927).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

13. október ▶ 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Brazil Visual – Durvalove platne

Premietanie filmu v réžii Anny Muylaert v rámci festivalu brazílskeho filmu Brazil Visual, ktorý sa v Bratislave koná od 5. do 13. 10.

▶ www.foaje.net

14. október ▶ 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Kino Fest Anča:

Animované entity – Objekt a línie

Výber filmov nazvaných entity, ktoré predstavujú rôzne podoby zobrazovania vybraných druhov postáv a personifikovaných predmetov v animácii.

▶ www.foaje.net

14. október ▶ 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Vlak zvaný film

Programový cyklus uvedie snímku *Vlak života* (r. R. Mihaileanu, 1998).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

14. – 17. október

(BRATISLAVA – FTF VŠMU)

19. festival Áčko

▶ O festivale študentských filmov čítajte na strane 4 1.

▶ www.festivalacko.sk

14. – 18. október

(POPRAD, KEŽMAROK, SPIŠSKÁ NOVÁ VES)

23. Medzinárodný festival horských filmov

Súťažná prehliadka 54 filmov uvedie okrem iného aj snímku Pavla Barabáša *Suri*. ▶ www.mfhf.sk

15. – 18. október

(KRPÁČOVO)

Česko-slovenská filmologická konferencia

Vlak zvaný film

Hlavná téma 16. ročníka konferencie vychádza z projektu celoročnej prehliadky v Kine Lumière, ktorú pripravil SFÚ a pripomína ňou 120. výročie zrodu kinematografie. Program konferencie, ktorú organizuje Asociácia slovenských filmových klubov v spolupráci so SFÚ, sa zameria na historické i estetické paralely modernity, kinematografie a vlakovej dopravy. Konferencia sa bude venovať napríklad témam vývoj nových režimov videnia v 19. storočí, recyklácia obrazov „príchodu vlaku“, reflexia mechanizmu kinematografu a vlaku v avantgardnom a experimentálnom filme, kinovlaky: nástroj revolučnej propagandy, vlakový motív v autorskej filmovej tvorbe, žáner vlakového filmu vs vlak v jednotlivých filmových žánroch.

16. október ▶ 18.15, 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Double Bill

Cykklus Double Bill uvedie v jeden piatkový večer dva filmy zamerané na osudy výrazných ženských postáv po skončení druhej svetovej vojny. Premietnu sa tituly *Manželstvo Márie Braunovej* (r. R. W. Fassbinder, 1979) a *Fénix* (r. Ch. Petzold, 2014).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

17. október ▶ 18.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Juraj Špitzer

V októbri uplynie dvadsať rokov od smrti literárneho historika, publicistu a scenáristu Juraja Špitza. Kino si ho pripomenie filmom *Posledný návrat* (r. F. Kudláč, 1958).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

18. október ▶ 18.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Alfréd Swan

Šesťdesiatpäť rokov oslávi v októbri herec Alfréd Swan a pri tejto príležitosti sa bude premietat snímka *Pozor, ide Jozefína...* (r. J. Režucha, 1976).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

18. október ▶ 20.00

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR)

Kino inak: Saint Laurent

Premietanie filmu Bertranda Bonella vo francúzskom jazyku s českými titulkami. ▶ www.a4.sk

20. október ▶ 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Kino Fest Anča: Making of LokalFilmis

Prednáška a prezentácia s ukážkami z prvého revolučného celovečerného animovaného titulu slovenskej produkcie za účasti režiséra Jakuba Kronera. ▶ www.foaje.net

20. október

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Music & Film: Queen Rock Montreal

Po kratšej pauze sa cyklus vracia jedným z najlepších koncertov kapely Queen. Nakrúcal sa v montrealskej hale Forum na 35 mm film a záznam bol remastrovaný na 4K Ultra HD kvalitu so surround zvukom. Tešiť sa môžete na hity *We Will Rock You*, *Under Pressure*, *We Are The Champions*, *Another One Bites The Dust* či *Bohemian Rhapsody*.

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

20. október ▶ 20.00

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR)

Kino inak: Inherent Vice

Premietanie filmu Paula Thomasa Andersona v anglickom jazyku s českými titulkami.

▶ www.a4.sk

20. – 23. október

(PRIEVIDZA)

9. Slovenské filmobranie

Prehliadka uvedie aj filmy *V tichu* (r. Z. Jiráský) a *Kruté radosti* (r. J. Nvota).

21. október ▶ 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Vlak zvaný film

V programovom cykle sa premietne dráma *Tanečnica v tme* (r. L. von Trier, 2000).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

22. október ▶ 17.30

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Milan Milo

Sedemdesiate piate narodeniny kameramana a režiséra Milana Mila si diváci pripomenú pásmom filmov *Raziči*, *Strelec gólu Gallis*, *Priznané vrany*, *Život na lane*, *Rodáci*, *Veštenie zo šelestu listov*.

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

22., 29. október ▶ 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

KineDok: Tu... vlastne tam, Danielov svet

Premietanie rumunského filmu režiséra Alexandra Solomona (22. 10.) a českej snímky režisérky Veroniky Liškovej (29. 10.) v rámci medzinárodného projektu KineDok.

▶ www.foaje.net

23., 30. október ▶ 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Václav Krška

Pred 115 rokmi sa narodil režisér Václav Krška,

ktorého si kino uctí projekciou jeho dvoch filmov *Řeka čaruje* (1945) a *Stříbrný vítr* (1954).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

24., 26. október ▶ 18.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Mária De Riggová

Pri príležitosti 65. narodenín herečky Márie De Riggovej sa premietnu snímky *Čierna minúta* (r. J. Medved', 1969) a *Nevesta hól'* (r. M. Ľapák, 1971).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

25. október ▶ 18.00

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR)

Kino inak: Sugar blues

Premietanie filmu Andrey Culkovej v anglickom jazyku so slovenskými titulkami v rámci medzinárodného projektu KineDok.

▶ www.a4.sk

25. október ▶ 20.00

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR)

Kino inak: Ženy filmu – Všetci zomrú, iba ja nie

Premietanie filmu Valerie Gai Germanika v ruskom jazyku s anglickými titulkami.

▶ www.a4.sk

27. október ▶ 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Kino Fest Anča: Animované entity – Siluety

Výber filmov nazvaných entity, ktoré predstavujú rôzne podoby zobrazovania vybraných druhov postáv a personifikovaných predmetov v animácii.

▶ www.foaje.net

28. október ▶ 18.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Pavol Sýkora

Pri príležitosti 45 rokov, ktoré v októbri uplynú od smrti režiséra, scenáristu a dramaturga Pavla Sýkora, sa premietne pásmo filmov *Čest výrobnej značky*, *Tri spomienky*, *Brankár*, *Vlado Marienka* *Joj starý otec*, *Pohľadnice*, *ABCD*, *Malý gazda*.

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

28. október ▶ 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Vlak zvaný film

Programový cyklus uvedie film *Dom bláznov* (r. A. Končalovskij, 2002).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

**PODUJATIA SLOVENSKEHO FILMU
V ZAHRANIČÍ**

26. september – 3. október
25. MFF Message to Man, Petrohrad (RUSKO)
 Premietanie filmu *Koza* (r. I. Ostrochovský).
 ► www.message2man.com

26. september – 5. október
31. MFF Haifa (IZRAEL)
 Premietanie filmu *Domáci péče* (r. S. Horák).
 ► www.haifaff.co.il/eng

1. – 10. október
20. MFF Busan, Pusan (KÓREJSKÁ REPUBLIKA)
 Medzinárodná premiéra filmu *Domáci péče* (r. S. Horák). ► www.biff.kr

5. – 10. október
7. MFAF Tofuzi, Batumi (GRUZÍNSKO)
 Premietanie filmu *Fongopolis* (r. J. Kozuch).
 ► tofuzi.adf.ge

7. – 11. október
23. Filmové babí léto, Bystřice/Trinec (ČESKO)
 Premietanie filmu *Rabaka* (r. D. Rapoš).
 ► www.filmovebabileto.cz

7. – 18. október
44. Festival du nouveau cinema, Montreal (KANADA)
 Premietanie filmov *Koza* (r. I. Ostrochovský) a *Deti* (r. J. Vojtek). ► www.nouveaucinema.ca

8. – 25. október
8. CinEast, Luxemburg (LUXEMBURSKO)
 Festival filmov zo strednej a východnej Európy uvedie v súťaži *Čističa* (r. P. Bebjak) a *Rodinný film* (r. O. Omerzu). V sekcii Cinéscope premietne filmy *Koza* (r. I. Ostrochovský), *Fair Play* (r. A. Sedláčková) a *Domáci péče* (r. S. Horák). V sekcii Short Feature Film Marathon bude *Checkpoint* (r. A. Felix), v Short Animated Film Marathon zase *V rade* (r. K. Kučíková) a *Nina* (r. V. Obertová, M. Čopíková) a v sekcii Short Documentary Film Marathon sa premietne *Druhý pokus* (r. P. Kerekes).
 ► www.cineast.lu

9. – 18. október
31. FF Varšava (POLSKO)
 V hlavnej súťaži sa predstaví film *Čistič* (r. P. Bebjak), v súťaži prvých a druhých filmov *Stanko* (r. R. Boroš) vo svetovej premiére. V súťaži Free Spirits bude snímka *Koza* (r. I. Ostrochovský) a v programe Works in Progress sa odprezentuje film *Červený kapitán* (r. M. Kollár). ► www.wff.pl

14. – 18. október
4. Detour Travel Film festival, Padova (ITALIANSKO)
 Projekcia filmu *Koza* (r. I. Ostrochovský).
 ► www.detourfilmfestival.com

19. – 23. október
29. Cinekid, Amsterdam (HOLANDSKO)
 Projekcia filmu *Rukojemník* (r. J. Nvota).
 ► www.cinekid.nl

19. – 24. október
64. MFF Mannheim – Heidelberg, Mannheim (NEMECKO)
 Projekcia filmu *Domáci péče* (r. S. Horák).
 ► www.iffmh.de

21. – 25. október
Festival českých a slovenských filmov v Austrálii, Sydney (AUSTRÁLIA)
 Projekcia filmov *38* (r. D. Dangl, L. Zednikovič), *Sedem zhavranelých bratov* (r. A. Nellis), *Fair Play* (r. A. Sedláčková), *Sedím na konári a je mi dobre* (r. J. Jakubisko), *V tichu* (r. Z. Jiráský). Z krátkych filmov festival uvedie tituly *Čo sme robili predtým, ako sme šli spolu na kakao* (r. Aramisová), *Fongopolis* (r. J. Kozuch), *Sila príťažlivosti* (r. E. Sekerešová), *Zelená vlna* (r. M. Buchelová), *Half bábka* (r. J. Elsen), *Kuku* (r. H. Žucha) a *Láska* (r. M. Brnušáková).
 ► www.casffa.com.au, www.iksimafilms.com.au

21. – 25. október
Medzinárodný festival horolezeckých filmov, Tegernsee (NEMECKO)
 Premietanie filmu *Žiť pre vášň* (r. P. Barabáš).
 ► www.bergfilm-festival-tegernsee.de

22. október – 5. november
52. MFF Viennale, Viedeň (RAKÚSKO)
 Projekcia filmu *Koza* (r. I. Ostrochovský).
 ► www.viennale.at

23. – 28. október
8. MFAF Banjaluka, Banja Luka (BOSNA A HERCEGOVINA)
 Premietanie filmu *Fongopolis* (r. J. Kozuch).
 ► www.banjalukanima.org

27. október – 1. november
19. Medzinárodný festival dokumentárnych filmov Jihlava (ČESKO)
 V súťaži Mezi moři bude uvedený film *Para nad riekou* (r. R. Kirchhoff, F. Remunda).
 ► www.dokument-festival.com

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)
 ► Zuzana Sotáková

PREMIÉRY

PREMIÉRA: 8. 10. 2015

Anton Srholec

(Anton Srholec, Slovensko, 2015) DCP 2D + blu-ray, 96 min., MP 12, SLOVENSKY, DOKUMENTÁRNY FILM
RÉŽIA: Alena Čermáková
DISTRIBÚTOR: ASFK

Dokumentárny film o osobnosti, ktorej duchovný i človečenský rozmer presahuje hranice Slovenska. Režisérka Alena Čermáková kladie Antonovi Srholcovi otázky, nakrúca ho v rôznych situáciách, on otcovsky odpovedá a priamo pred kamerou slúži ako kňaz. Samozrejme, v civile.
 ► O filme čítajte viac na stranách 16 – 17.

PREMIÉRA: 15. 10. 2015

Čistič

(Čistič, Slovensko, 2015) DCP 2D + blu-ray + DVD, 94 min., MN 15, SLOVENSKY, URBAN DRÁMA
RÉŽIA: Peter Bebjak **HRAJÚ:** Noël Czuczor, Rebeka Poláková, Kamil Kollárik, Jana Olhová, Éva Bendor, Eugen Libezniuk
DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Tomáš sa ako pracovník pohrebnej služby venuje čisteniu miest, na ktorých skonali ľudia alebo domáce zvieratá. Jeho stereotypné dni narúša až nová záľuba – Tomáš začína tajne sledovať život pozostalých priamo v ich domácnosti. Situácia sa mu však vymkne spod kontroly, keď sa zamiluje.
 ► O filme čítajte viac na stranách 20 – 21.

PREMIÉRA: 29. 10. 2015

Celebrity s. r. o.

(Celebrity s. r. o., Česko, 2015) DCP 2D, 90 min., MP 12, ČESKY, KOMÉDIA
RÉŽIA: Miloslav Šmíd **HRAJÚ:** Jiří Mádln, Monika Horváthová, Filip Kaňkovský, Věra Cíbulková, Robert Jaškův, Antonín Procházka, Zuzana Bydžovská, Ladislav Mrkvíčka
DISTRIBÚTOR: Continental film

Dej filmu zavedie divákov do štúdia, kde sa začínajúci herci stretávajú s namyslenými hereckými legendami, režisér naráža na producentku, ktorá sleduje vlastné záujmy, technici stále niečo kazia... Keď sa režisér rozhodne oživiť vyrábaný seriál postavou, ktorá je inšpirovaná skutočným maľňanom, začínajú sa ozajstné problémy.

PREMIÉRA: 15. 10. 2015

Dheepan

(Dheepan, Francúzsko, 2015) DCP 2D + blu-ray + DVD, 109 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Jacques Audiard
HRAJÚ: Vincent Rottiers, Marc Zinga, Antonyhasan Jesuthasan, Kalieaswari Srinivasan, Claudine Vinasithamby
DISTRIBÚTOR: Film Europe

Dheepan je bojovník za nezávislosť – tamilský tiger. Keď sa občianska vojna na Srí Lanke blíži ku koncu a porážka sa zdá neodvratná, utečie do Paríža, kde začne novú kapitolu života ako správca domu na predmestí. Avšak ilúziu, že dokáže uniknúť konfliktom a vybudovať si rodinu, čoskoro rozbije mestské násilie.

PREMIÉRA: 29. 10. 2015

Čakáreň

(Čakáreň, Slovensko, 2015) DCP 2D + blu-ray + DVD, 72 min., MP 12, SLOVENSKY, FILMOVÁ ESEJ
RÉŽIA: Palo Korec **ŮČINKUJÚ:** Zuzana Smékalová, Monika Neksová, Barbara Slamková, Zuzana Kmetová, Tímea Husveth, Regina Husveth, Sára Miklášová, Theodor Durmik, Miška Melišová **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Dokument vypovedá prostredníctvom reálnych príbehov niekoľkých žien a rôznych foriem čakania o životnom kolobehu. V tejto mozaike sú momenty stále niečo kazia... Keď sa režisér rozhodne oživiť vyrábaný seriál postavou, ktorá je inšpirovaná skutočným maľňanom, začínajú sa ozajstné problémy.
 ► O filme čítajte viac na stranách 18 – 19.

PREMIÉRA: 22. 10. 2015

Dokonalý šéf

(Burnt, USA, 2015) DCP 2D, MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA/DRÁMA
RÉŽIA: John Wells **HRAJÚ:** Jamie Dornan, Bradley Cooper, Uma Thurman, Emma Thompson, Daniel Brühl, Sienna Miller, Omarsy **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

Známy šéfkuchár sa snaží dať dokopy tím pre najlepšiu reštauráciu na svete a využiť tak druhý šancu po tom, čo o všetko prišiel. Samozrejme, nie je to len príbeh o láske k jedlu, ale aj o láske medzi dvomi ľuďmi.

PREMIÉRA: 22. 10. 2015

Domáci péče

(**Domáci péče**, Česko/Slovensko, 2015) DCP 2D, 90 min., MP 12, ČESKÝ, TRAGIKOMÉDIA
RÉŽIA: Slávek Horák **HRAJÚ:** Bolek Polívka, Alena Mihulová, Tatiana Vilhelmová, Zuzana Kronerová **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

Obetavá zdravotná sestra Vlasta ošetruje na juhomoravskej dedine množstvo svojich pacientov, ale keď zistí, že sama potrebuje pomoc, musí ju ísť hľadať mimo prostredia, ktoré tak dobre pozná. Vďaka dcére jedného z jej pacientov sa jej otvorí svet alternatívneho liečiteľstva, čo sa však nepáči jej manželovi.

► O filme čítajte viac na strane 15.

PREMIÉRA: 29. 10. 2015

Fakju pán profesor 2

(**Fack ju Göhte 2**, Nemecko, 2015) DCP 2D, 115 min., MP 12, ČESKÝ DABING, KOMÉDIA
RÉŽIA: Bora Dagtekin **HRAJÚ:** Karoline Herfurth, Jana Pallaske, Elyas M'Barek **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

Pokračovanie komédie o netradičnom učiteľovi Zekim Müllerovi a študentoch všetkých možných typov.

PREMIÉRA: 1. 10. 2015

Fénix – Projekt 100

(**Phoenix**, Nemecko/Polsko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 98 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Christian Petzold **HRAJÚ:** Nina Hoss, Ronald Zehrfeld, Nina Kunzendorf, Imogen Kogge, Kirsten Block **DISTRIBÚTOR:** ASFK

V júni 1945 sa vracia domov do Berlína zranená a zjazená Nelly, ktorá prežila Osviečim. Napriek varovaniám vyhľadá svojho manžela Johnnyho, ktorý si myslí, že je mŕtva. Svoju ženu po zraneniach nespoznáva, no navrhne jej, aby sa na Nelly hrala kvôli dedičstvu. Nelly sa tak ujíma úlohy samej seba a chce zistiť, či ju Johnny skutočne miluje, alebo zrádza.

PREMIÉRA: 11. 10. 2015

Chlapec a svet

(**O menino e o Mundo**, Brazília, 2013) blu-ray + DVD, 80 min., MP 12, BEZ SLOV, ANIMOVANÝ FILM

RÉŽIA: Alê Abreu **DISTRIBÚTOR:** Filmtopia

Malý chlapec žije s rodičmi na vidieku. Jeho otec pracuje v bavlnárskom priemysle, v ktorom sa produkcia čoraz viac automatizuje. Keď odchádza nájsť si prácu inde, syn ho nasleduje. Chlapec postupne objavuje nevšednosť sveta, v ktorom dominujú zvieracie stroje a silní jedinici. Tento film vyhral viac ako 30 ocenení na festivaloch po celom svete vrátane Anney 2014.

PREMIÉRA: 29. 10. 2015

Legendy zločinu

(**Legend**, Veľká Británia, 2015) DCP 2D, 131 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ/ŽIVOTOPISNÝ

RÉŽIA: Brian Helgeland

HRAJÚ: Tom Hardy, Taron Egerton, Emily Browning, Christopher Eccleston, Paul Bettany **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

Skutočný príbeh o identických dvojčatách – gangstroch Ronaldovi a Reginaldovi Krayovcoch, ktorí ohrozovali Londýn v 50. a 60. rokoch minulého storočia.

PREMIÉRA: 22. 10. 2015

Ma ma – Projekt 100

(**Ma ma**, Španielsko, 2015) DCP 2D + DVD, 111 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Julio Medem **HRAJÚ:** Penélope Cruz, Luis Tosar, Asier Etxeandia **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Nový film Julia Medema zobrazuje matku Magdu, ktorá zápasí s prekonávaním tragédie. Intímnu ženskú drámu, osvieženú prvkami komédie, sám režisér opísal ako „hymnu života, drámu, ktorá má v sebe aj veľa svetla a lásky“.

PREMIÉRA: 5. 10. 2015

Grey City

(**Cidade cinza**, Brazília, 2013) blu-ray + DVD, 79 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNÝ FILM

RÉŽIA: Marcelo Mesquita, Guilherme Valiengo **DISTRIBÚTOR:** Filmtopia

V uliciach brazílskeho Sao Paula sa zrodila nová forma grafitov. Diela umelcov, akými sú Os Gêmeos, Nuncia a Nina, sa rozprskli ulicami mesta sťa ohňostroj. A následne vošli do galérií a múzeí po celom svete. Po tom, čo nový zákon o vizuálnom smogu spôsobil likvidáciu ich tvorby, podnikli títo umelci jedno z najkreatívnejších povstaní v dejinách juhoamerického umenia.

PREMIÉRA: 1. 10. 2015

Hotel Transylvánia 2

(**Hotel Transylvania 2**, USA, 2015) DCP 2D + DCP 3D, 89 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÁ ROZPRÁVKA

RÉŽIA: Genndy Tartakovsky **V SLOVENSKOM ZNENÍ:** Peter Marcin, Michaela Drotárová-Šálek, Ondrej Kaprálik, Peter Sklár, Boris Farkaš, Ján Kroner **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Brány hotela Transylvánia sa otvorili ľudským návštevníkom a veľa sa toho zmenilo, odkedy tam po prvý raz zavítal mladý Jonathan. S Drakulovou dcérou Mavis majú syna Denisa, ten však nepreukazuje žiadne známky upírskeho správania. A to robí vrásky na čele jeho starému otcovi – grófovi Drakulovi.

PREMIÉRA: 29. 10. 2015

Husia koža

(**Goosebumps**, USA, 2015) DCP 2D + DCP 3D, 103 min., MP 12, ČESKÝ DABING, HOROROVÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Rob Letterman **HRAJÚ:** Halston Sage, Odeya Rush, Jack Black, Jillian Bell, Dylan Minnett **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Tínedžer Zach nie je nadšený sťahovaním sa do malého mesta, no len do chvíle, kým sa nezamiluje do Hanny zo susedného domu. Dozvedá sa, že je to dcéra autora bestsellerov o príšerách. Zachovo dobrodružstvo sa začína po zistení, že tieto príšery sú skutočné a Hannin otec ich vo svojich knihách väzní, aby ochránil čitateľov.

PREMIÉRA: 1. 10. 2015

Martan

(**The Martian**, USA, 2015) DCP 2D + DCP 3D, 134 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DOBRODRUŽNÉ SCI-FI

RÉŽIA: Ridley Scott **HRAJÚ:** Matt Damon, Jessica Chastain, Kristen Wiig **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

Astronaut Mark Watney sa ako jeden z prvých ľudí prešiel po Marse. Lenže po tom, čo ho spolu s posádkou zasiahla prachová búrka, bude zrejme aj prvým, ktorý tam zomrie. Sám a bez spojenia so Zemou.

PREMIÉRA: 15. 10. 2015

Mladost' – Projekt 100

(**Youth**, Taliansko/Francúzsko/Švajčiarsko/Veľká Británia, 2015) DCP 2D + DVD, 118 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Paolo Sorrentino **HRAJÚ:** Michael Caine, Harvey Keitel, Rachel Weisz, Jane Fonda **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Dvaja starí priatelia Fred a Mick sú na dovolenke v Alpách, so zvedavosťou a s nehou sa pozerajú na zmätané životy svojich detí aj na nadšených mladých spisovateľov a iných hotelových hostí. Kým sa Mick snaží dokončiť scenár, ktorý považuje za svoj posledný dôležitý film, Fred nemá v úmysle obnoviť kariéru...

PREMIÉRA: 8. 10. 2015

Na lane

(**The Walk**, USA, 2015) DCP 2D + DCP 3D + IMAX 3D, 123 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ/DRÁMA

RÉŽIA: Robert Zemeckis **HRAJÚ:** Joseph Gordon-Levitt, Charlotte Le Bon, James Badge Dale, Ben Kingsley **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Dvanástim ľuďom sa podarilo prejsť po Mesiaci, no iba jednému – Philipovi Petitovi – sa podarilo prejsť po oceľovom lane natiahnutom medzi budovami Svetového obchodného centra. S pomocou svojho mentora a atypickej skupiny komplicov prekonal všetky prekážky a nástrahy osudu, aby si splnil šialený sen.

PREMIÉRA: 8. 10. 2015

Nemilosrdní

(Squad, Francúzsko, 2015) DCP 2D, 90 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ

RÉŽIA: Benjamin Rocher **HRAJÚ:** Jean Reno, Alban Lenoir, Caterina Murino

DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Buren je starší policajt, ktorý nikdy nehral podľa pravidiel. On a jeho kolegovia sa neboja použiť silu a zbrane proti parížskemu podsvetiu.

PREMIÉRA: 8. 10. 2015

Okno do dvora – Projekt 100

(Rear Window, USA, 1954) DCP 2D, 112 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, TRILER

RÉŽIA: Alfred Hitchcock

HRAJÚ: James Stewart, Grace Kelly, Wendell Corey, Thelma Ritter, Raymond Burr

DISTRIBÚTOR: ASFK

Jeden z vrcholov filmovej tvorby Alfreda Hitchcocka je rovnako strhujúcou cestou za odhalením vraždy ako majstrovskou štúdiou voyeurizmu, ktorý s hlavným hrdinom prezívajú všetci fascinovaní diváci.

PREMIÉRA: 22. 10. 2015

Pan: Cesta do Krajiny-Nekrajiny

(Pan, USA, 2015) DCP 2D + DCP 3D, 111 min., MP 7, SLOVENSKÝ DABING, RODINNÝ

RÉŽIA: Joe Wright **HRAJÚ:** Cara Delevingne, Amanda Seyfried, Hugh Jackman

DISTRIBÚTOR: Continental film

Peter je neskrtný dvanásťročný chlapec s rebelskými sklonsmi. V chladnom londýnskom sirotinčí, kde žije celý svoj život, však niečo také nie je v móde. Počas jednej neuveriteľnej noci Petra zo sirotinca unesú a odrazu sa ocitne v rozprávkovom svete plnom pirátov, bojovníkov a víl.

PREMIÉRA: 8. 10. 2015

Sicario

(Sicario, USA, 2015) DCP 2D, 121 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ TRILER

RÉŽIA: Denis Villeneuve **HRAJÚ:** Emily Blunt, Benicio del Toro, Josh Brolin, Victor Garber

DISTRIBÚTOR: Forum Film

Agentku FBI zaradia do elitnej vládnej jednotky, ktorá má za úlohu pomáhať vo vojne proti drogám na hranici medzi USA a Mexikom. Je to územie nikoho, kde neplatia žiadne zákony, a pre členov tímu sa misia stáva otázkou života a smrti.

PREMIÉRA: 17. 9. 2015

Straight Outta Compton

(Straight Outta Compton, USA, 2015) DCP 2D, 147 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, HUDOBNÁ DRÁMA

RÉŽIA: F. Gary Gray **HRAJÚ:** O'Shea Jackson Jr., Corey Hawkins, Jason Mitchell, Paul Giamatti

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Ulice kalifornského Comptonu boli jedným z najnebezpečnejších miest v Amerike. Práve tam sa narodila päťica chlapcov, ktorí odtiaľ dokázali vypadnúť. Svoju frustráciu a nenávisť sa rozhodli vyjadriť spevom. Vytvorili žáner gangsta rap a jednu z najkontroverzných hudobných skupín N. W. A.

PREMIÉRA: 22. 10. 2015

Stratení v Mníchove

(Ztraceni v Mnichově, Česko, 2015) DCP 2D, 105 min., MP 12, ČESKY, KOMÉDIA/DRÁMA

RÉŽIA: Petr Zelenka **HRAJÚ:** Martin Myšička, Tomáš Bambušek, Marek Taclík, Marcial Di Fonzo Bo, Stanislas Pierret, Jana Plodková

DISTRIBÚTOR: Continental film

Sir „P“, deväťdesiatročný papagáj sivý, ktorý kedysi patrila Eduardovi Daladierovi, sa v roku 2008 ocitne v Prahe ako živá relikvia z čias Mníchovskej dohody. Sir „P“ stále dokáže Daladierovým hlasom zopakovať niektoré jeho dôležité výroky. Papagája unesie český novinár a na základe jeho kontroverzných citácií Daladiera rozpútava medzinárodný politický škandál.

PREMIÉRA: 22. 10. 2015

Paranormal Activity: The Ghost Dimension 3D

(Paranormal Activity: The Ghost Dimension 3D, USA, 2015) DCP 2D + DCP 3D, 83 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, HOROR

RÉŽIA: Gregory Plotkin **HRAJÚ:** Chris J. Murray, Brit Shaw, Ivy George, Dan Gill, Michael Krawic

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Vo štvrtom pokračovaní divácky úspešnej hororovej série sa do strašidelného domu nasťahuje Ryan s manželkou, malou dcérou a mladším bratom. Právdaže, Ryan objaví záznamy predchádzajúcich obyvateľov, a keď si ich pozrie, bude mať dôvod na obavy.

PREMIÉRA: 22. 10. 2015

Posledný lovec čarodejní

(The Last Witch Hunter, USA, 2015) DCP 2D, 92 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, FANTASY/AKČNÝ

RÉŽIA: Breck Eisner **HRAJÚ:** Vin Diesel, Rose Leslie, Elijah Wood, Michael Caine, Ólafur Darri Ólafsson, Rena Owen, Julie Engelbrecht, Joseph Gilgun, Isaach de Bankolé,

DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Armády lovcov čarodejní, bojovníci „Sekery a kríža“, vedú celé stáročia vojnu proti hrozivému nepriateľovi a bojujú s čarodejnicami všade. Jeden z nich, Kaulder, zničí samotnú kráľovnú čarodejnicu, no tá ho prekláje a odsúdi na večný život. Odrhnutý od svojej rodiny trávi stovky rokov lovom a zabíjaním čarodejní.

PREMIÉRA: 15. 10. 2015

Purpurový vrch

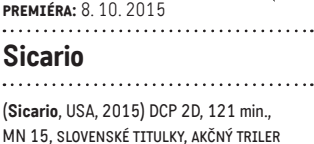
(Crimson Peak, USA, 2015) DCP 2D, 119 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, GOTICKÝ HOROR

RÉŽIA: Guillermo del Toro

HRAJÚ: Mia Wasikowska, Tom Hiddleston, Jessica Chastain, Charlie Hunnam

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Na Purpurovom vrchu stojí dom, ktorému sa treba radšej vyhnúť. Odrádza zlovestnou krvavou farbou okolitej pôdy a desivými tajomstvami, ktoré presakujú z jeho padajúcich stien. Otázkou je, čo sa stane s jeho návštevníkmi.

PREMIÉRA: 8. 10. 2015

Sicario

(Sicario, USA, 2015) DCP 2D, 121 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ TRILER

RÉŽIA: Denis Villeneuve **HRAJÚ:** Emily Blunt, Benicio del Toro, Josh Brolin, Victor Garber

DISTRIBÚTOR: Forum Film

Agentku FBI zaradia do elitnej vládnej jednotky, ktorá má za úlohu pomáhať vo vojne proti drogám na hranici medzi USA a Mexikom. Je to územie nikoho, kde neplatia žiadne zákony, a pre členov tímu sa misia stáva otázkou života a smrti.

PREMIÉRA: 17. 9. 2015

Straight Outta Compton

(Straight Outta Compton, USA, 2015) DCP 2D, 147 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, HUDOBNÁ DRÁMA

RÉŽIA: F. Gary Gray **HRAJÚ:** O'Shea Jackson Jr., Corey Hawkins, Jason Mitchell, Paul Giamatti

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Ulice kalifornského Comptonu boli jedným z najnebezpečnejších miest v Amerike. Práve tam sa narodila päťica chlapcov, ktorí odtiaľ dokázali vypadnúť. Svoju frustráciu a nenávisť sa rozhodli vyjadriť spevom. Vytvorili žáner gangsta rap a jednu z najkontroverzných hudobných skupín N. W. A.

PREMIÉRA: 22. 10. 2015

Stratení v Mníchove

(Ztraceni v Mnichově, Česko, 2015) DCP 2D, 105 min., MP 12, ČESKY, KOMÉDIA/DRÁMA

RÉŽIA: Petr Zelenka **HRAJÚ:** Martin Myšička, Tomáš Bambušek, Marek Taclík, Marcial Di Fonzo Bo, Stanislas Pierret, Jana Plodková

DISTRIBÚTOR: Continental film

Sir „P“, deväťdesiatročný papagáj sivý, ktorý kedysi patrila Eduardovi Daladierovi, sa v roku 2008 ocitne v Prahe ako živá relikvia z čias Mníchovskej dohody. Sir „P“ stále dokáže Daladierovým hlasom zopakovať niektoré jeho dôležité výroky. Papagája unesie český novinár a na základe jeho kontroverzných citácií Daladiera rozpútava medzinárodný politický škandál.

PREMIÉRA: 15. 10. 2015

The Program: Pád legendy

(The Program, Veľká Británia/Francúzsko, 2015) DCP 2D, 104 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/TRILER

RÉŽIA: Stephen Frears **HRAJÚ:** Lee Pace, Chris O'Dowd, Elaine Cassidy, Jesse Plemons, Ben Foster, Dustin Hoffman

DISTRIBÚTOR: Continental film

Príbeh raketového vzostupu a prudkého pádu jedného z najoslavovanejších a najkontroverzných mužov modernej histórie – cyklistu Lancea Armstronga.

PREMIÉRA: 29. 10. 2015

Victoria

(Victoria, Nemecko, 2015) DCP 2D + blu-ray + DVD, 140 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/TRILER

RÉŽIA: Sebastian Schipper **HRAJÚ:** Laia Costa, Frederick Lau, Franz Rogowski, Burak Yigit

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Victoria je mladá čašníčka z Madridu, ktorá prichádza do Berlína pracovať a užívať si. Na konci jednej párty stretne milo vyzerajúceho Sonneho a trojlístok jeho kamarátov. No namiesto mátožného opileckého rána ju čaká adrenalínová jazda metropolou. Okolnosti totiž donútia Sonneho a jeho partiu urobiť rýchlu bankovú lúpež. A Victoria sa ocitne za volantom unikajúceho auta.

PREMIÉRA: 29. 10. 2015

Východ slnka – Projekt 100

(Sunrise: A Song of Two Humans, USA, 1927) DCP 2D + blu-ray, 95 min., MP 12, NEMÝ SO SLOVENSKÝMI TITULKAMI, ROMANTICKÁ DRÁMA

RÉŽIA: F. W. Murnau **HRAJÚ:** George O'Brien, Janet Gaynor, Margaret Livingston, Bodil Rosing

DISTRIBÚTOR: ASFK

Majstrovské dielo nemej éry filmu nakrútil v Hollywoode známy nemecký režisér F. W. Murnau. Rozpráva v ňom milostný príbeh o mladom farmárovi, ktorého poblúzni mestská krásavica. Na jej naliehanie sa rozhodne spôsobiť smrť svojej manželky a odšťahovať sa do mesta. Zamýšľaný skutok však napokon nedokáže doviesť do konca.

PREMIÉRA: 1. 10. 2015

Wilsonov

(Wilsonov, Slovensko/Česko, 2015) DCP 2D, 115 min., MP 12, SLOVENSKY, ČESKY, KOMÉDIA
RÉŽIA: Tomáš Mašín **HRAJÚ:** Jiří Macháček, Vojtěch Dyk, Táňa Pauhofová, Jan Kraus, Richard Stanke, Peter Šimun, Luboš Kostelný, Stanislav Majer, Csongor Kassai
DISTRIBÚTOR: Forum Film, PubRes

Wilsonov nadväzuje na úspešné československé komédie 70. rokov. Rozpráva príbeh dobrodružného pátrania po tajomnej beštii, vyčíňajúcej v uličkách Bratislavy v časoch po prvej svetovej vojne, teda vtedy, keď sa mesto stalo na chvíľku Wilsonovom.

► O filme čítajte viac na stranách 24 – 25.

PREMIÉRA: 23. 9. 2015

Zmenil tvár Šanghaja

(Zmenil tvár Šanghaja, Slovensko, 2010) DCP 2D + blu-ray, 68 min., MP 12, DOKUMENTÁRNY
RÉŽIA: Ladislav Kaboš
DISTRIBÚTOR: Media Film

Starší film režiséra Kaboša o architektovi Ladislavovi Hudecovi, ktorý svojou prácou významne ovplyvnil podobu Šanghaja ako „Paríža východu“ v období medzi svetovými vojnami. Na Hudecovo dielo sú tam dodnes hrdí.

PREMIÉRA: 15. 10. 2015

Žmurko Bill

(Blinky Bill the Movie, Austrália, 2015) DCP 2D, 90 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ
RÉŽIA: Deane Taylor, Noel Cleary, Alexs Stadermann, Alex Weight
V SLOVENSKOM ZNENÍ: Martin Madej, Dominika Žiaranová, Jozef Švoňavský, Gabriela Dzuríková, Peter Kočíš, Tatiana Kulišková **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

Malá koala s veľkou fantáziou Žmurko Bill sníva o tom, že jedného dňa opustí svoje pokojné mestečko a pôjde po stopách otca, ktorý sa pred časom stratil vo vnútrozemí. Žmurko je jediný, kto verí, že je stále nažive, a tak sa vydá za ním do nebezpečnej divočiny.

[REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY TÝKAJÚCE SA DISTRIBUČNÝCH TITULOV!] ► **Zuzana Sotáková a Miro Ulman**

Kino Lumière oslávilo štvrté narodeniny

V sobotu 5. septembra si bratislavské Kino Lumière pripomenulo 4. výročie svojho znovuoživenia akciou s názvom Narodeninový výprask!. Divákovi ponúka predpremiéru kultového filmu Davida Finchera *Klub bitkárov*, ktorý do distribúcie vstúpil prostredníctvom putovnej prehliadky Projekt 100. Pri kúpe jednej vstupenky na Fincherovu snímku dostali diváci druhú zadarmo.

Od septembra 2011, keď kino Slovenského filmového ústavu znovuoživilo svoje kinosály, do konca augusta aktuálneho roku ho navštívilo 214 129 divákov a celkovo sa v ňom uskutočnilo 7 815 projekcií. Divácky najúspešnejším filmom štyroch rokov bola čierna komédia Damiána Szifrona *Divoké historky* (2014), nasledovaná prvým dielom *Nymfomanky* (2013) dánskeho režiséra Larsa von Triera. Najnavštevovanejšiu trojicu fil-

mov uzatvára komédia Wesa Andersona *Grand-hotel Budapešť* (2014). Za nimi sa umiestnili tituly *Nymfomanka II* (2013) a *Láska* (2012) Michaela Hanekeho. Do prvej desiatky sa dostali aj dve slovenské snímky – *Kauza Cervanová* (2013) v réžii Roberta Kirchoffa a *Všetky moje deti* (2013) Ladislava Kaboša.

Pri znovuoživení kina na Špitálskej ulici 4 mali návštevníci k dispozícii dve kinosály, ktoré boli v rokoch 2013 a 2014 zdigitalizované. V apríli 2014 sa do prevádzky dostala tretia kinosála, zameraná na archívne filmy, a poslednú sálu otvorilo kino v druhej polovici februára tohto roku. Kino Lumière je súčasťou prestížnej medzinárodnej siete kín Europa Cinemas a za svoju dramaturgiu získalo Cenu Europa Cinemas (spolu s bratislavským kinom Mladost). Zároveň je prvým kinom na Slovensku, ktoré je držiteľom Ceny slovenských filmových novinárov za dramaturgiu.

► ZS

• FOTO: Forum Film

Starostlivosť debutanta

► **Robert Pospíš** (filmový publicista)

Filmový debut českého režiséra a scenáristu Slávka Horáka *Domáci péče* sa u našich susedov stretol s pozitívnymi ohlasmi odbornej kritiky aj divákov. Je to tragikomédia s výborným hereckým obsadením a naliehavou témou. Obetavá zdravotná sestra Vlasta sa dostáva do pozície svojich pacientov a po diagnostikovaní ťažkej choroby hľadá pomoc aj v alternatívnej medicíne, čo sa nepáči jej manželovi Laďovi.

„Pre mňa je to skôr otázka životného postoja než kombinácie žánrov. Proste mám v sebe obe stránky a vnímam ich ako neoddeliteľné zložky, rub a líce jednej mince. Spoločne poskytujú najúplnejší a najskutočnejší obraz života. Potom už záleží len na ich citlivom prepájaní,“ hovorí o kombinovaní drámy s prvkami komédie Slávek Horák. Uznávaný tvorca reklamných spotov prichádza so svojím filmovým debutom až v štyridsiatke. „Dlho som hľadal zaujímavú tému na svoj prvý film, dokonca som kvôli tomu cestoval na rodnú Moravu, aby som mal pokoj na premýšľanie. Veľa ho tam však nebolo, neustále ma rušila mama s historikami z práce. Robí totiž zdravotnú sestru pre domácu starostlivosť. Chvíľu mi trvalo, než mi došlo, že to, čo rozpráva, je oveľa zaujímavejšie ako čokoľvek mnou vymyslené,“ objasňuje Horák svoju cestu k filmovému námetu.

Bolek Polívka, Alena Mihulová, Tatiana Vilhelmová, Zuzana Kronerová. Obsadenie citlivej tragikomédie bolo pre režiséra a scenáristu v jednej osobe kľúčové. „Scenár sme pripravovali veľmi dôkladne, dlhodobo a ja som tušil, že život mi môžu vždy nuť iba herci, nie nejaké režisérске exhibície. Ako režisér som sa snažil nestáť hercom v ceste, iba umocniť ich výkony, nechať ich vyniknúť. Chcel som, aby boli naozaj takí, aké sú tie postavy, aby to nemuseli hrať. Alena je skutočne obetavá moravská

žena, Bolek je na povrchu zábavný, ale vnútri citlivý moravský chlap. Táňa je skutočne mladá pražská žena so záujmom o veci spojené s duchovnom. Myslím, že to pri nakrúcaní veľmi pomohlo. Herci vedeli, o čom je reč, nikdy sa nemuseli pýtať na motíváciu svojich postáv, dobre ju poznali z vlastných životov.“ A ako veľmi je film prepojený so životom jeho autora? „V postavách je, sú to moji rodičia, ale v príbehu nie, mama je našťastie zdravá – klopem na drevo!“ reaguje Horák. „Film sme nakrúcali celkovo 27 dní na južnej Morave, v mojich rodných Napajedlách. Priamo v dome mojich rodičov, v našom vinohrade, dielni, záhrade.“

S podobne osobným vkladom do príbehu sa u nás stretávame iba výnimočne. No možno je práve v ňom ukrytá sila, s akou *Domáci péče* pôsobí na diváka. „Konečne som mal pocit, že chcem povedať niečo, čo by mohlo na veľkom plátne pomôcť ostatným, ale aj mne. Keď si to prežijú s hercami, keď prostredníctvom nich nahliadnu na svoje životy z inej perspektívy, v ideálnom prípade budú z kina odchádzať o trochu lepší. To bola pre mňa tá najväčšia výzva a tajne, naivne, ale úprimne som dúfal, že by za mňa mohlo podariť. Je to film pre každého, kto nie je nesmrteľný. Pre všetkých tých, ktorí žijú obklopení blízkymi a tušia, že to tak nebude navždy,“ pozýva do kina Slávek Horák. ▲

Domáci péče (Domáci péče, r. Slávek Horák, Česko/Slovensko, 2015)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 23 miliónov Kč – približne 845 000 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 120 000 eur, podpora RTVS: 15 000 eur)
 • POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: Film bude uvádzaný na DCP nosičoch.

FOTO: ASFK

Film o Živote

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Alena Čermáková sa vyprofilovala ako autorka veľmi osobných dokumentárnych filmov, či už je to snímka *Vyvliekanie z vlastnej kože*, alebo *Všetko je v nás*. A za taký môžeme považovať aj dokument o Antonovi Srholcovi, ktorý v októbri vstupuje do slovenských kín.

„Tieto tri filmy majú spoločného menovateľa. Sú hľadaním a nachádzaním duchovného rozmeru v nás. Sú o vzťahoch s rodičmi, priateľmi a autoritami či duchovnými autoritami. Sú o odpúšťaní a túžbe byť milovaný a milovať. Sú o živote, aký vieme žiť v danom čase. Hoci mám stredný vek, hovoria o mojom dvadsaťdvaročnom putovaní na tejto zemi,“ hovorí na úvod režisérka, ktorá je známa aj ako šansonierka. Práve vďaka hudbe sa stretla aj so Srholcom. „Objednal si ma ako speváčku na svoje 75. narodeniny,“ spomína Čermáková. „Zhruba v tomto čase som bola zázračne uzdravená z ťažkej choroby a Anton Srholec, kňaz, bol tým správnym človekom, ktorý mi mohol dať veľa odpovedí na moje otázky.“

Pri dlhých rozhovoroch vznikol silný vzťah a prirodzene prišlo rozhodnutie nakrútiť film, ktorý by zaznamenal Srholcovo uvažovanie o Bohu a o svete okolo nás. Nakrúcanie sa začalo už v roku 2009.

„Dohodli sme sa, že nakrútime film o Živote, že nebudeme robiť len portrét človeka,“ vysvetľuje Čermáková, ktorá mala pri nakrúcaní absolútne voľnú ruku. „António ochotne podstupoval spovedanie, nakrúcanie v teréne. Bral to pokorne, s ochotou človeka, ktorý je zvyknutý slúžiť druhým ľuďom. Zveril sa mi do rúk a veril mi. Snažila som sa ho čo najmenej obmedzovať, štylizovať ho alebo opakovať záber. Išli sme za pravdou, spontánnosťou a autenticitou. Z toho som vychádzala. Anton Srholec bol rovnaký doma, s bezdomovcami, s rodinou, s priateľmi, s prezidentom Kiskom, v oficiálnych situáciách. Na nič sa nehral. A nehrá. Keď sme napríklad 17. novembra 2014 nakrúcali od rána do noci, vydržal v úžasnom nasadení a tempe. Ráno bol na Devíne pri Bráne slobody klásť vence za prítomnosti štyroch prezidentov, potom absolvoval cestu do Prahy, kde večer prebral cenu Pamäti národa.“ V roku 2014 vstúpil do pro-

jektu aj Mário Homolka. „Bolí sme tak dvaja ľudia za kamerou. Ja som robila subjektívnu kameru, on objektívnu.“

Čím je teda tento film okrem portrétu? „Je o životnej ceste, ktorá je pre každého človeka jedinečná, neopakovateľná. Rovnako ťažká a rovnako krásna. Film je aj o priateľstve a odpúšťaní. O dôvere a službe. O radosti zo života tu a o návrate ‚domov‘, do života ‚tam‘. O otcovskom srdci Antona Srholca a o mojom dcérskom vzťahu k nemu.“

Autorka mala k dispozícii aj bohatý Srholcov súkromný archív. „António mal rodinu a seba zaznamenaného na 8 mm filme od roku 1960. Marek Šulík, ktorý takéto archívy zbiera, mi filmy prepísal. Vybrala som si z nich tie, ktoré boli pre našu spoločnú výpoveď o Antóniovi a jeho živote dôležité. Takisto množstvo jeho fotografií, audio- a videozáznamov, pozbierala som, čo bolo dostupné. Cez sociálnu sieť sa mi ozval človek, ktorý ma nasmeroval na iného a ten mi poskytol zvukový záznam a fotografie svojho sobáša v blumentálskom kostole z roku 1973. Malo to pre mňa cenu zlata. Rovnako Antóniovi priatelia našli doma farebný 8 mm film a fantastické fotografie zo 70. rokov. Získala som cenný filmový materiál od riaditeľa ÚPN Ondreja Krajňáka, ktorý ako študent nakrútil v roku 1985 národnú púť na Velehrade. Vtedy zachytil pre neho neznámeho Antona Srholca, ktorý bol spoluorganizátorom tohto pochodu. No a Martin Petřík, priateľ Antona Srholca, tlmočil v roku 1989 britskej nezávislej spoločnosti ITN, ktorá zaznamenala Srholca v blumentálskom kostole

počas revolúcie. Použila som aj svoj rodinný archív z roku 2007.“

Práca v strižni s množstvom materiálu trvala takmer deväť mesiacov. „Viac som sa toho musela vzdať, ako som do filmu mohla dať. Je to moja veľká bolesť. Najviac mi vo filme chýba Antóniovo duchovný rozmer v takej miere, ako by si zaslúžil. Je mi ľúto aj piesne, ktorú sme spolu s Antóniovom vytvorili a do filmu som ju nakoniec nedala – Piesne o slobode. Mala byť hlavným motívom a vyvrcholením. Bude však na DVD, tak sa s tým postupne zmierujem. A ako bonusy tam budú aj scény, ktoré mám rada.“

Film nemá ambíciu osloviť iba veriaciach. Osobnosť Antona Srholca sa stala autoritou pre široký okruh ľudí. „Je to predovšetkým výpoveď o životnej ceste človeka, ktorého si obľúbite, lebo má pred vami srdce na dlani, je zraniteľne otvorený. V jeho prítomnosti je vždy konfrontované zlo vo vás. Objavíte v sebe veľa skrytých zbieb, veľa temnôt, ktoré sa rozhodnete vytlačiť von alebo ich statočne zadupete ešte hlbšie. António pomáha vyťahovať častokrát skryté dobro vo vás. A vytiahne ho cez svoju lásku a vzťah k vám. Či ste ateista, alebo praktikujujúci veriaci. A som rada, že som v ňom nenašla človeka, ktorý jedno káže a druhé žije. Film je určený každému, kto má život rád, ne-rezignoval na zápas za lepší svet a akosi chápe, že zlo je v každom z nás a zmena musí nastúpiť od nás samotných.“

Anton Srholec (r. Alena Čermáková, Slovensko, 2015)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 58 862 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 24 000 eur)

• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: 10 DCP nosičov

Alena Čermáková a Anton Srholec pri nakrúcaní. FOTO: ASFK

• FOTO: Artileria

Sedem žien a kolobeh života

► Daniel Bernát

Režisér Palo Korec mal pred dvomi rokmi v kinách dlhometrážny dokument *Exponáty alebo príbehy z kaštiela* a pred dvermi je premiéra jeho novinky *Čakáreň*. Rozpráva príbehy siedmich žien a kombinuje prvky dokumentárneho a hraného filmu.

V *Exponátoch* sa Korec včlenil medzi „odložených“ ľudí v stupavskom domove sociálnych služieb, aby zaznamenal, ako vyzerá každodennosť uprostred toho mnohorakého sociálneho organizmu, a zároveň vysunul do popredia zopár jednotlivcov so zaujímavými životnými osudmi. *Čakáreň* je koncipovaná ako poviedkový film postavený na siedmich hrdinkách a všetky príbehy sa pretínajú na hlavnej stanici v Bratislave. Na divákov čaká stretnutie s mladou buričkou, aktívnou umelkyňou, so závislou hráčkou, s vytrvalou tanečnicou, odovzda-

nou matkou, alternatívnou veriacou a osamelou starou paňou. „Už veľmi dlho som si uvedomoval, že ľudia trávajú veľkú časť svojho života v určitom medzicase, vo chvíľach, keď sa nič dôležité nedeje, keď iba na niečo čakajú. A tak, plynie čas ich života. Vtedy mi napadlo, že môže byť zaujímavé natočiť film práve o týchto momentoch. Natočiť film o čakaní,“ hovorí o prvotných tvorivých podnetoch režisér a scenárista Palo Korec. Ako sa však rodila podoba konkrétnych príbehov? Sú to skutočné príhody bežných žien, ktoré sa stali súčas-

ťou filmu? „Vymyslel som si zopár príbehov a vtedy som pochopil, že sa pohybujem vo veľmi abstraktných rovinách. A tak som začal hľadať konkrétnych ľudí, ktorí prežívajú podobné príbehy, ako sú tie moje,“ objasňuje tvorca *Čakárne*. „Bolo to dlhé hľadanie, pri ktorom som sa hrdinkám sčasti prispôboval a sčasti ich formoval do svojej predstavy. Čiže tie ženy prežívajú svoje životy alebo aspoň rozumejú tomu, čo prežívajú na plátne, a tak môžu byť autentické. Všetky som našiel viac-menej náhodne, okrem starej panej, ktorá je mojou susedou.“ Korec dodáva, že mal od začiatku vymyslený oblúk, ako cez jednotlivé príbehy v chronologickom radení od malého dievčatka po starú paniu ukáže kolobeh života.

Z rozprávania režiséra vyplýva, že vo filme nejde o podrobnejšiu charakterokresbu jednotlivých žien; stretávame sa s nimi len na krátky čas a dôležitá je práve konkrétna situácia, v akej sa nachádzajú. „To máte tak, idete po ulici a odrazu vidíte nejakú situáciu, ktorá môže byť zaujímavá, vtipná alebo aj banálna. Prejdete okolo a nepoznáte jej začiatok ani koniec, tá situácia sa stratí, ale predsa vo vás zanechá určitú emóciu, na základe ktorej si všetko ostatné domýšľate. Možno aj charaktery.“

Režisér v súvislosti s *Čakárňou* hovorí o „hraničnom žánri“, o koexistencii dokumentárneho a hraného filmu. „Sám neviem, či je to dokument s hravými prvkami, alebo hraný film nasnímaný dokumentárnym spôsobom. Porozprávali sme malé poviedky o krátkom časovom úseku zo života na-

šich hrdiniek. Poviedky skoro až v literárnom zmysle slova, no vyzrozprávané obrazom. Veľmi ťažko sa to presne formuluje. Dúfam, že o to ľahšie sa bude film pozerat'. Ide vlastne v určitom zmysle o experiment, alebo ak chcete, o senzitivnú filmovú esej. Ale to sú iba také frázy. Najdôležitejšie je, že film vychádza z reality a príbehy aj hrdinky sú skutočné. Chceli sme natočiť film na žánrovom medzidí, ktorý pritiahne diváka svojou otvorenosťou a priamosťou výpovedí hlavných predstaviteľiek, do ktorých sme vstupovali minimálne.“

Filmový štáb tvorili len štyria členovia, nakrúcanie snímky trvalo aj s prestávkami asi pol roka a prebiehalo v reálnych prostrediach, ku ktorým majú protagonistky blízko – v panelákovom byte, na železničnej stanici, v herni, pube, tanečnom klube, ale aj na košickom sídlisku Luník IX či pri Jadranskom mori. „Hlavné predstaviteľky sa pohybovali v dôverne známych miestach, ktoré im zabezpečovali pocit istoty, a o to boli slobodnejšie. Po príbehoch a hrdinách predstavujú prostredia tretiu najdôležitejšiu zložku tohto filmu. Takisto ako atmosféry. Nevytvárajú len kulisu, sú súčasťou príbehu,“ poznamenáva Palo Korec. Kamera-manom snímky bol Ján Meliš, strih mal na starosti Peter Kordáč a autorkou hudby je Ľubica Malachovská Čekovská. Distribučná premiéra *Čakárne* je 29. októbra. ▲

Čakáreň (r. Palo Korec, Slovensko, 2015)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 78 000 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 35 000 eur, podpora RTVS: 20 000 eur)

• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: Údaj nebol v čase uzávierky k dispozícii.

• FOTO: Artileria

Voyeurstvo s pachom krvi

► Zuzana Sotáková

Všetku špinu nezmyješ... S týmto sloganom prichádza do kín temná urban dráma režiséra Petra Bebjaka Čistič. V predpremiére ju už predstavili divákovi na 10. MFF Cinematik v Piešťanoch, do slovenskej distribúcie vstúpi v polovici októbra.

„Čistič je intímny príbeh vzťahu dvoch ‚poznačených‘ individualít. ľudí, ktorých poznamenala v detstve nejaká hraničná udalosť a od toho momentu sa im život úplne zmenil. Nie je to letná komédia, atmosféra je presne taká, aby odzrkadľovala samotu, opustenosť a stratenie sa v reálnom živote. Je temná, ale nie hororovo ťaživá,“ načrtáva Peter Bebjak nálady, v akých sa nesie jeho novinka. Ústrednou postavou je Tomáš, ktorého osamelý život vyplňa striktné opakovanie tých istých činností. Ako pracovník pohrebnej služby sa živí čistením miest, kde zomreli ľudia či domáce zvieratá. Jeho stereotyp sa zmení, keď ho okolnosti

prinúti, aby zostal ukrytý v dome, kde upratuje. Tomáš tak začne potajomky sledovať životy pozostalých priamo v ich domácnostiach. Situácia sa mu však vymkne spod kontroly, keď sa zamiluje do obyvateľky jedného z bytov Kristíny a rozhodne sa odhaliť, aké tajomstvo ukrýva ona a jej brat.

Scenár filmu napísal Peter Gašparík, s ktorým Bebjak spolupracoval už na horore Zlo. „Takáto práca existuje, my sme si ju len premiestnili do prostredia krematória. Postava Tomáša nemá reálny predobraz, je to fikcia, no reálny predobraz majú situácie, ktoré sa vo filme odohrávajú,“ hovorí režisér, ktorého dopĺňa Gašparík: „Inšpiráciou boli

aj moje vlastné túžby a strachy. Ako scenárista bez hanby fungujem svojím spôsobom ako voyeur, a odkedy som začal písať Čističa, pred spaním kontrolujem, či nemám podobného pod posteľou. Dúfam, že sa to odrazí na intenzite diváckeho zážitku, v kine sa predsa voyeurmi stávame všetci.“

Dusivé ovzdušie, intímne prostredie, osobná kamera sústredená na bezprostredné emócie, hra so svetlom a tmou. Čistič slubuje nielen príbehový, ale aj vizuálny zážitok. „Nosil som so sebou jednu fotografiu od Toma Huntera – polonahú ženu ležiacu na posteli. To bol môj pôvodný predobraz k filmu, tak som si ho predstavoval, ešte keď sme ho s Petrom pripravovali. Aby sa táto predstava naplnila, to už bolo na umení kameramana Martina Žiarana. A podarilo sa,“ pokračuje Bebjak, ktorý už má vo svojej filmografii romantickú drámu (Marhuľový ostrov, 2011), horor (Zlo, 2012) aj tanečné filmy (Voices, 2011; Darkroom, 2010). „Pre mňa je najdôležitejší príbeh. Nechcem donekonečna rozoberať jednu a tu istú tému. Pri tvorbe filmu sa chceme baviť. Skúšať si nové postupy, spájať žánre, samozrejme, na posilnenie témy a príbehu,“ reaguje režisér na otázku žánrovej pestrosti jeho tvorby.

Do úlohy osamelého Tomáša obsadil Noëla Czuczora, ktorý si účinkovanie vo filme vyskúšal v rozprávke Sedem zhavranelých bratov. „S Noëlom sme

sa spoznali pri Meste tieňov, odvtedy však prešiel obrovský kus cesty ako človek aj ako herec – vystudoval herectvo na VŠMU. Pôvodne som mal o obsadení inú predstavu, ale tá sa zhodou okolností nedala zrealizovať. Hľadali sme ďalej a vtedy nám česká herečka Hanka Vágnerová navrhla, aby sme si pozreli Noëla. Zavolali sme si ho na kasting, vyskúšali sme, ako fungujú spoločne s Rebekou Polákovou, a bolo rozhodnuté. Našli sme toho pravého čističa. Noël je totiž herec, ktorý keď uverí zobrazovanej postave, vie sa jej úplne oddať. Urobí všetko pre to, aby bol výsledok čo najvierohodnejší,“ pokračuje Bebjak. S Čističom sa pred dvomi rokmi ešte vo fáze vývoja zúčastnil na sérii podujatí Cinema Total na Berlinale, ktoré boli venované filmárom zo strednej a z východnej Európy. „To sú presne miesta, kde dostanete úplne nestranný feedback od ľudí, ktorí s vami nie sú v žiadnom kamarátskom spojení. Ich názor nie je ovplyvnený ničím iným, iba prečítaným scenárom, ich skúsenosťami a pocitom z toho diela. Všetky relevantné pripomienky sme v scenári zohľadnili,“ dodáva Peter Bebjak.

Urban dráma Čistič, ktorá sa nakrúcala 28 dní vo viacerých lokalitách Bratislavy, by sa mala objaviť na viacerých zahraničných festivaloch vrátane prehliadok kategórie A. ▲

Čistič (r. Peter Bebjak, Slovensko, 2015)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 489 325 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 238 000 eur)

• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: 12 DCP nosičov, 3 DVD a 3 blu-ray nosiče

FOTO: Darina Smržová

Kaboš zachytil pohyblivé piesky Líbye

► **Petra Macháliková** (scenáristka a dramaturgička)

„Človek mieni, osud mení.“ Presvedčil sa o tom aj slovenský režisér Ladislav Kaboš. Keď sa pred deviatimi rokmi zoznámil so slovenskou zdravotníčkou a výtvarníčkou Ľubou El Malaheg, netušil, ako dramaticky sa zmení jeho film o putovaní púšťou...

Po snímke *Všetky moje deti* prichádza do kín ďalší dokumentárny film režiséra Ladislava Kaboša *Farby piesku*, ktorý zachytáva časozbernou formou príbeh lásky a obetavosti ženy uprostred vojny. Režisér sa s protagonistkou svojho filmu Ľubou El Malaheg stretol v Tripolise. „Zoznámili sme sa v roku 2006. Bola vedúcou anesteziologicko-resuscitačného oddelenia v misrátskej nemocnici. V Tripolise vystavovala svoje maľby z piesku. Jej tvorba je inšpirovaná jaskynnými maľbami, ktoré vznikli dvanásťtisíc rokov pred naším letopočtom. Plánovali sme, že sa na miesto volakedy prekvitajúcej civilizácie, ktorú zavial saharský piesok, vydáme spoločne a cesta cez púšť bude osou filmu.“

Počas natáčania sa však situácia v Líbyi rapídne

zmenila. Príbeh tak nechcene získal nový rozmer drámy. Protagonistka stratila manžela a ostala uprostred vojnového konfliktu sama s deťmi. V štáte, pre ktorý bola cudzinkou. „*Chcela pomáhať raneným, aby splatila dlh krajine – jej manžel Ahmed ju veľmi miloval, mal európsky šarm, bol rozhľadený. Zoznámil ju s Líbyou, prebudil v nej záujem o obyčajných ľudí a o moslimský svet. Kvôli manželovi neodišla, keď sa začala vojna, ale rozhodla sa pomáhať Líbyčanom, pomáhať krajine, kde našla svoju lásku a nový domov...*“ rozpráva Ladislav Kaboš.

Na filme začal pracovať ešte pred vojnou a posledná klapka padla po jej ukončení, na jeseň 2014. Vďaka časozbernému snímaniu sa režisérovi po-

darilo zachytiť dramatické premeny Líbye. A počas nakrúcania zažil Ladislav Kaboš aj nebezpečné situácie. „*Počuli sme bombardovanie. Na Misrátu vtedy ešte dopadali rakety. Na mieste, kde sme mali bývať, spadla večer pred naším príchodom raketa na susedný dom. Našťastie všetko dobre dopadlo. Nepriestrelnú vestu sme si obliekli iba jedenkrát. Moja vážila jedenásť kíľ, požičali mi ju spravodajcovia z Českej televízie. Ľuba aj Darina Smržová, ktorá snímala zvuk a je strihačkou filmu, mali pri našej prvej ceste balistické vesty,*“ ozrejmuje režisér a pokračuje: „*Nakrúcanie nebolo náročné iba pre nebezpečenstvo, ktoré nám hrozilo, ale najmä preto, že sme museli rešpektovať, že Ľuba vtedy dennodenne riešila rodinné a existenčné problémy, ktoré vyvolala vojna, a každý deň sme sa museli prispôbovať novej situácii. Nič sa nedalo naplánovať. Dokonca ani náš odchod. Keď sme sa po druhej návšteve Misráty chceli vrátiť domov, vyzeralo to, že sa nám to nepodarí. Nad Líbyou bola vyhlásená bezletová zóna. Nakoniec sme mesto opúšťali za veľmi dramatických okolností. Zavolať nám kapitán povstaleckej lode Al Entisar, že loď sa ešte raz otočí do Valletty. V ten deň fúkal veľmi silný vietor. Všetko sme mali pobalené, celý deň sme však márne čakali na jeho zavolanie. Na druhý deň boli na otvorenom mori veľmi vysoké vlny. Dosahovali výšku osem metrov a všetky lode sa vrátili. Al Entisar bola jediná loď, ktorá z misrátskeho prístavu vy-*

plávala. Asi po dvadsiatich dvoch hodinách sme šťastne pristáli na Malte. Roztrasení po strašnom zážitku, ktorý by sme si už nechceli zopakovať,“ spomína Kaboš.

Očami hlavnej predstaviteľky filmu *Farby piesku* môžeme sledovať autentický príbeh. Hoci počas bombardovania utiekla, do krajiny sa neskôr vrátila, aby mohla pomáhať. Vďaka terajšej situácii v Európe získava tento film ďalší rozmer. V súčasnosti, keď pre nás vojnový konflikt a jeho obeť prestávajú znamenať iba bezmenné tváre vo vzdialenej krajine, môžeme vďaka Ľube nahliadnuť do moslimského sveta, do jeho myslenia, a reflektovať tak vlastnú hierarchiu hodnôt.

Do kín zároveň prichádza aj Kabošov starší dokumentárny film *Zmenil tvár Šanghaja*, ktorý vznikol už v roku 2010, vysielal sa v televízii a je dostupný aj na DVD nosičoch. V tejto snímke rozprávajú traja súrodenci – Alessa (82 rokov), Theo (85) a Martin (87), žijúci na rôznych svetadieloch, o svojom detstve a otcovi, slávnom architektovi Ladislavovi Hudecovi, ktorý „dal tvár“ šanghajským mrakodrapom a významným stavbám. Dvaja zo súrodencov – Alessa a Theo – sa vydajú po stopách svojho otca. Alessa po prvý raz v živote navštívi Slovensko. Režisérovi sa do snímky podarilo zakomponovať aj dosiaľ nezverejnené 16 mm filmy a dokresliť tak obraz a atmosféru koloniálneho Šanghaja. ▲

Farby piesku (r. Ladislav Kaboš, Slovensko, 2015)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 14 1 655 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 4 6 800 eur, podpora z RTVS: 28 000 eur)

• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKEJ KINÁCH: 6 DCP nosičov

Režisér Ladislav Kaboš s protagonistkou svojho filmu Ľubou El Malaheg. FOTO: Darina Smržová

V stopách originálnych českých komédií

► Zuzana Sotáková

Zavrite oči a skúste si predstaviť Bratislavu pred sto rokmi. Prešpikovanú tajomnými uličkami a tradičnými remeslami, križovatkou národností a kultúr. Pridajte americké vlajky aj niekoľko mŕtvol, humor i záhadu, výrazné charaktery hlavných postáv, zaobalíte to do atmosféry filmových klasík, ale nezabudnite to prefiltrovať moderným kinematografickým jazykom. Práve ste sa ocitli v novom slovensko-českom filme režiséra Tomáša Mašína *Wilsonov*, ktorý začiatkom októbra vstupuje do slovenských kín.

Výpravná komédia s detektívnou zápletkou má nadviazať na poetiku legendárnych českých komédií *Adéla ešte nevečeřela* či *Tajemství hradu v Karpatech*. „*Wilsonov* je gejzír vizuálnych gagov, spontánných slovných prestreliek a silnej štylizovanej výtvarnej formy. Bol by som rád, keby sa divák zabavil. Nielen na vtipných dialógoch, ale aj na detektívnej zápletke a mystifikácii. Chcel som nadviazať na žáner, ktorý z našej kinematografie na nejaký čas vymizol, no nebolo mojím cieľom nakrútiť retrofilm. Neskromným zámerom bol drzý, dynamický a výtvarne dotiahnutý film,“ hovorí

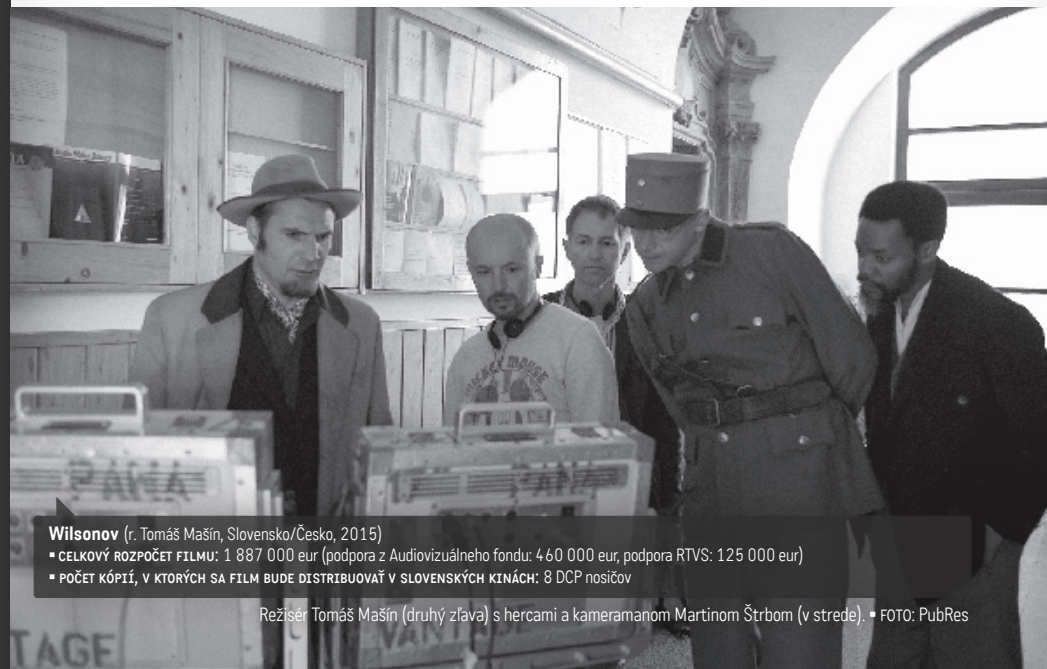
český režisér Tomáš Mašín o filme, ktorý štylizoval ako grotesku.

Dej *Wilsonova*, ktorý napísal scenárista Marek Epstein na motívy poviedky Michala Hvoreckého *Najhorší zločin vo Wilsonove*, sa odohráva v čase, keď sa starosta Bratislavy snaží pripojiť mesto k Spojeným štátom americkým a premenovať ho na Wilsonov. Prípravy na tento veľký akt sú v plnom prúde, no v židovskej štvrti začne vyčínať tajomný vrah, na ktorého je policajný zbor prikrátky. Na pomoc tak prichádza agent FBI Aaron Food (Jiří Macháček), ktorý sa s mladým policajným ča-

katelom Eisnerom (Vojtěch Dyk) snaží prísť sérii vražd na koreň. „*Keď som čítal scenár prvýkrát, najsilnejší dojem z neho bol, že to nie je nič, čo by sa u nás bežne realizovalo, a že sa predovšetkým výtvarne a žánrovo vymyká bežnej filmovej produkcii. A potom som bol rád, že konečne budem mať príležitosť nehrať postavu, ktorá prežíva vzťah s nejakou ženou, prípadne s viacerými a rieši kolízie týchto vzťahov, ale naopak, postavu, ktorá má svoj vzťah k ženám jasne vyhraný. Aaron Food mal totiž päť manželiek a všetky sú – ako sám hovorí – zaplaťpánboh už po smrti. To je konečne niečo, čo sa nazýva protiúloha,“ vykresluje svoju postavu Jiří Macháček. Podobný pocit opisuje herečka Táňa Pauhofová, ktorá sa divákovi predstaví v úlohe pôvabnej Šajndeje, bezhlavo zamilovanej do Eisnera. „*Myslím si, že cesta k vnímaniu tohto filmu je zbaviť sa všetkých predsudkov, lebo je to film absolútne nekorektný voči všetkým a všetkému, a to je na ňom zároveň aj veľmi sympatické. Je cynicky nemilosrdný, ale ku všetkým. Je tam neuveriteľne veľa humorných aj tajomných scén, nechýba v ňom napätie a navyše je to podľa mňa typ filmu, aký momentálne minimálne v rámci Česka a Slovenska nemáme. Takýto film tu dlho nebol a podľa mňa sa dlho nikto ani nič podobné neodváži nakrútiť.*“*

„*Dúfame, že to bude funkčná komédia, a keď bude ten humor nejakým spôsobom univerzálny, tak*

je nádej, že by to mohlo baviť aj ľudí v zahraničí. To, že je historicky niekam zasadený, by nemuselo byť prekážkou, aby ľudia porozumeli jeho vtipom a fórom, pretože základ je pomerne schematický a čitateľný kdekoli.“ povedal pred rokom pre *Film.sk* scenárista Marek Epstein počas nacrúcania na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave. Aj keď natáčanie *Wilsonova* prebiehalo najmä v susednom Česku, v Bratislave vznikla aj jedna z najnáročnejších scén. Robila sa v historickej budove Slovenského národného divadla. „*Z finančných dôvodov sme tam mali možnosť nacrúcať len deň a v scenári sme to s Markom rozpracovali do mnohohrstvovej scény, v ktorej sa nitky príbehu prepájajú práve na tomto mieste a súčasne sa vyhlasuje nezávislosť Wilsonova. Je v nej veľa komparzu a pomerne veľká, výtvarne výrazná scéna, dali sme zložiť hymnu oslavujúcu Wilsonov – všetko je vo filme krátko, ale intenzívne,*“ vysvetľuje režisér. „*Prípravil som storyboard a len scény v divadle mali asi 140 záberov, do toho nepočítam zábery na orchester. Keď je niekto profesionál, vie si predstaviť, že to nebolo ľahké, čo je eufemizmus, pretože človek mal žalúdok malý a tvrdý ako lieskový oriešok. Ale všetci boli ohromne nápomocní, aj keď bolo vidieť, že padajú od únavy,*“ dodáva Tomáš Mašín, ktorý režijne debutoval pred šiestimi rokmi snímkom *3 sezóny v pekle*. ▲

Wilsonov (r. Tomáš Mašín, Slovensko/Česko, 2015)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 1 887 000 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 460 000 eur, podpora RTVS: 125 000 eur)
• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: 8 DCP nosičov

Režisér Tomáš Mašín (druhý zľava) s hercami a kameramanom Martinom Štrbom (v strede). • FOTO: PubRes

▪ FOTO: Artileria

Sám pred sebou neutečiem

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Režisér Marko Škop sa po medzinárodne úspešných dokumentoch, ktoré sám nakrútil (*Iné svety*, *Osadné*) alebo ich produkoval, vracia na pozíciu debutanta. A všetko nasvedčuje tomu, že aj jeho hraná prvotina *Eva Nová* sa zaradí do zoznamu k predchádzajúcim úspešným titulom. Na festivale v Toronte, kde mala svetovú premiéru, získala cenu FIPRESCI. V novembri vstúpi *Eva Nová* do domácich kín. Škop žije niekoľko rokov v Záhrebe, kde sa už stihol „udomáčniť“ aj filmársky.

Kde je teraz sústredená tvoja práca – v Chorvátsku alebo na Slovensku?

– Na Slovensku, ale veľa cestujem hore-dolu. Do Záhrebu je to autom štyri a pol hodiny, rovnako ako do Košíc. Všetci sme zvyknutí na horizontály Košice – Praha. Je to veľmi podobné, len otočené do vertikály.

Trvalo dlho, kým sa ti podarilo dostať k filmovej práci v Chorvátsku? Čo bol tvoj prvý projekt?

– Ako úplne prvá prišla ponuka z festivalu, ktorý organizuje chorvátsko-americký producent Branko Lustig. Viedol som workshop pre zahraničných študentov, z čoho vznikli dva krátke filmy. Potom som sa rozhodol, že sa naučím po chorvátsky. V Záhrebe sa ľudia radi socializujú, chodia spolu von, na každom kroku je *kafič* – kaviareň. Všetci priatelia v Záhrebe hovoria po anglicky, no domáca ekipa po chvíli vždy prekllopí na svoj jazyk. Ak som chcel byť súčasťou debaty, potreboval som hovoriť po chorvátsky. Naše reči sú si podobné, takže to išlo rýchlo a všetci tam to, samozrejme, iba kvitovali.

Poznali tvoju dokumentárnu tvorbu?

– Najväčšími dokumentaristickými festivalmi na Balkáne sú chorvátsky ZagrebDox a kosovský Prizren. V Prizrene som bol v porote a *Osadné* bolo otváracím filmom ZagrebDoxu. Napojenie prebehlo veľmi prirodzene.

V Chorvátsku si pracoval na seriáli, ktorý je u nás známy pod názvom *Terapia*. Ako si sa dostal k tomuto projektu? V Česku vznikol pre stanicu HBO, ako to bolo pri chorvátskej verzii?

– V Chorvátsku to vyrábala verejnoprávna televízia. Manželka sa na projekte podieľala ako jedna z producentiek, a keď bolo treba pomôcť s kastingmi, zapojila ma do diskusií. V televízii boli s mojou prácou spokojní a dostal som ponuku robiť druhého režiséra. Chorvátsky kolega Tomica Rukavina odrezíroval 27 častí, ja 18. V seriáli účinkovali nové tváre v mixe s najväčšími tamojšími hviezdami, ako Ana Karič, Goran Bogdan, Nina Violič či Elvis Bošnjak. Bola to krásna práca a dobrá škola práce s hercami.

Veľa uznávaných filmárov pracuje pre televíziu, napríklad pre spomínanú HBO, kde majú možnosť nakrúcať kvalitné filmy, seriály, ktoré sú takmer porovnateľné s kinofilmi, a pritom majú väčšiu tvorivú slobodu. Viaceré z nich sa stali takmer

kultovými. Aký je tvoj postoj ako filmára k televíznemu filmu?

– Na jednom televíznom filme vo vývoji práve pracujem. Mladý talentovaný dramatik Ivor Martinič píše divadelné hry, ktoré sa hrajú po celom svete. O jednej z nich s názvom *Mirjana* uvažuje televízia a práve prebiehajú rokovania, či a ako by ju bolo možné nakrútiť. Uvidíme, možno budem na budúci rok v Chorvátsku točiť tento projekt.

Nevnímaš teda prácu pre televíziu ako niečo, pričom sa bude musieť vzdať niektorých filmárskych, umeleckých ambícií?

– Vôbec nie. Za dôležité považujem, aby išlo o zmysluplnú prácu, a to ponúka mnoho televíznych formátov v dokumentárnom aj hranom rode. Napríklad rád by som robil cestopis po chorvátskych ostrovoch o špeciifikách, jedinečnosti, rozdieloch medzi nimi. To je taká vysnívaná delikatesa a raz sa k tomu možno dostanem. Pokiaľ ide o slovo ambície, nemám ho veľmi rád, je také dvojsečné. Stretol som sa v živote s autormi, ktorí sa premenili na chodiacie ambície, akoby sa úspechy a oni sami stali dôležitejšími než samotná výpoveď. Nejde z toho pozitívna energia.

Máš možnosť porovnať finančné i divácke zázemie v Chorvátsku a u nás. Ako je to teda s finančnou podporou štátu a s diváckym záujmom o domáce tituly?

– Chorvátsky audiovizuálny fond HAVC operuje s podobným rozpočtom ako náš Audiovizuálny fond. Krajina má približne rovnaký počet obyvateľov a o čosi menej kín. Fond rozumne proporčne podporuje divácke tituly a filmy pre náročného diváka, majú kinohity, ako napríklad *Křazove deti* Vinka Brešana, a festivalové úspechy – film *Zvzdan* režiséra Dalibora Mataniča ocenili tento rok v Cannes. Chorvátska kinematografia intenzívne žije.

Nakrútiť výlučne domáci titul je veľmi ťažké, často sú nutné koprodukcie. Aká je zatiaľ tvoja skúsenosť? Aké sú tvoje priority pri zháňaní koproducenta?

– Za najlepšie považujem prirodzené koprodukcie, napríklad keď nakrúcate v inej krajine kvôli konkrétnym jedinečným lokáciám. Naše filmy s menším rozpočtom je najvhodnejšie nakrútiť doma, ale keďže film stojí mnoho peňazí, vždy sa zídu partnerské prostriedky napríklad na postproduk-

ciu. Pri koprodukciiach je klúčová dôvera, preto sa snažím robiť s priateľmi a ľuďmi na podobnej frekvencii.

Podarilo sa ti spolu s priateľmi vybudovať úspešnú spoločnosť, ktorá stále funguje bez veľkých zmien a je zárukou kvality. Ako dnes, s odstupom rokov, vnímaš toto rozhodnutie založiť si vlastnú produkčnú spoločnosť? A aké je v súčasnosti jej miesto v slovenskom mediálnom priestore?

– Artileria je spoločnosť autorov filmov. Hlavne sa snažíme o tvorbu a popri práci na spoločných projektoch robí každý aj niečo iné. Ján Meliš a František Kráhenbiel mi boli veľkou oporou, keď som chcel *Evu Novú* v jednej chvíli už vzdať, lebo sme na projekt nezískali podporu vo fáze vývoja a bol som na dne. Spolu so Zuzanou Liovou ma presvedčili, aby som bojoval ďalej, a som im za to vďačný. Výroba filmu je komplikovaný proces a producent-sky je to niekedy na povraz, no na druhej strane je radosť, keď satisfakcia z tvorby stojí za to. Nech to vyznie hoci aj pateticky, pri samotnom nakrúcaní *Evy Novej* som bol šťastný a z filmu mám úprimnú radosť. Chcel som hovoriť o dôležitosti vedomých rozhodnutí v živote. Okolo seba vidím veľa nedorozumení, ktoré vyplývajú z toho, že mnohé nechávame na samospád, ľudia sa dajú viesť svojim momentálnym prežívaním a nemyslia na to, čo môžu spôsobovať iným. Naše chyby majú najväčší dosah na našich najbližších, na rodinu. Ublíženie a nepochopenia vytvárajú vo vzťahoch dusno, ktoré sa môže rokmi nakopiť. Zároveň ma zaujímala téma mentálnych prenosov z rodičov na deti. Po predkoch sa opakujeme nielen fyzicky, ale aj mentálne, vo vzorcoch správania.

Vo filme je scéna, keď *Eva Nová* v jednej chvíli hovorí svojej vnučke: „Nemusiš po mne nič opakovať“ a detská hračka po nej mechanickým hlasom verne zopakuje: „Nemusiš po mne nič opakovať.“ Do emocionálne vypätej situácie si vložil humorný moment...

– Potom sa Eva zháči, začuduje sa nad tou opakovacou hračkou slovami: „A predsa opakuje...“, hračka to po nej opäť automaticky odverklíkuje a my sa pozeráme na vnučku s otázkou, či bude podobná ako jej babka. Som presvedčený, že v mnohom áno.

S tvojimi predchádzajúcimi filmami sa spája isté

autorské gesto. Zostane prítomné aj v tvojej hrajnej novinke?

– Pri každom filme sa snažím tvoriť nové, dotknúť sa iného, no vždy tam budem nejakou prítomný. Sami pred sebou neutečieme, aj o tom je *Eva Nová*.

Tvoje predchádzajúce dokumenty *Iné svety* a *Osadné* boli späté s regiónom Šariša, respektíve s krajným severovýchodom Slovenska, hoci sa cez ne vyplavovali aj problémy iných regiónov. Sú pre teba tieto oblasti z pohľadu dokumentaristu stále blízke a rovnako pritažlivé? Vidíš v nich ďalšie vypuklé témy, o ktorých priebežne uvažuješ?

– Vždy ma bude zaujímať téma lokálneho v globálnom a rovnako ma vždy bude zaujímať východné Slovensko. Polovicu filmu *Eva Nová* sme nakrúcali na východe – v obci Pečovská Nová Ves a v mestách Lipany, Prešov a Sabinov. V Sabinove sme bývali v hoteli, ktorého súčasťou bolo kedysi kino, kam v mladosti chodievali moji rodičia. V Sabinove sa nakrúcal *Obchod na korze*, ľudia tam dodnes spomínajú na filmovačku s Jozefom Kronerom a nás mesto prijalo veľmi pekne. V Pečovskej Novej Vsi nám pán starosta Baňas vytvoril úplne domácu atmosféru. V komparze účinkujú miestni ľudia, vo viacerých úlohách vystupujú prešovskí herci. Hoci sa *Eva Nová* môže odohrávať hocikde na Slovensku, nakrúcali sme ju v krajine môjho detstva, kde sa cítim veľmi dobre.

Slovenská kinematografia v tomto malom priestore v niektorých prípadoch doplatila/dopláca na neochotu spolupracovať (výnimkou je napríklad práve generácia dokumentaristov, ku ktorej patríš a ktorá spolupracuje úzko, navzájom si pomáhajú). Ako po rokoch, po všetkých filmoch, úspechoch a, čo je hlavné, teraz aj s odstupom, keďže žiješ mimo Slovenska, vnímaš slovenské filmové prostredie?

– Každé prostredie tvoria jednotlivci a je odrazom konkrétnych ľudí. Najviac ho, samozrejme, ovplyvňujú tí, ktorí majú v rukách moc rozhodovať. Vždy to bude zápas záujmov, tak je to všade vo svete, aj v Chorvátsku, ale aj vo filmovo vyspelom Francúzsku. Situácia u nás sa určite výrazne zlepšila vďaka Audiovizuálnemu fondu aj RTVS. Za správne považujem, aby čo najväčší priestor dostala kvalita, či už ide o kvalitný divácky, alebo kvalitný autorský film. No u nás akoby niekedy nezohrával úlohu pred-

▪ FOTO: archív SFÚ

chádzajúci film autora, teda aký je jeho potenciál na ďalší výsledok, v dobrom ani v zlom.

Takže predchádzajúce úspešné tituly nie sú zárukou ničoho?

– Je to škoda, keďže po ceste sa stráca veľa energie.

Tvorcovia dokumentov, ktorí sa rozhodli posunúť k hranej tvorbe, uvádzajú ako jeden z dôvodov väčšiu slobodu. Bol to aj tvoj prípad? Pretože film *Eva Nová* nebol od začiatku plánovaný ako hraný...

– Každý autor má vnútorné témy, ktoré ho zaujímajú, a hľadá spôsob, ako ich čo najlepšie zobrazíť. Pri *Eve Novej* som sa rozhodol pre rod hraného filmu práve pre možnosť ísť hlboko do zobrazenia dusných nedoriešených vzťahov. To sa, samozrejme, dá aj v dokumente, ale ponor do intimity rodiny s generáciami prenosmi zasahuje všetky zúčastnené postavy až po malé deti a pri reálnych ľuďoch by som narážal na hranice, svoje ľudské hranice. V hranej forme som bol určite slobodnejší, ale pri ďalšej téme to môže byť naojak a bude to práve dokument, ktorý bude tým vhodným médiom, ako veci povedať správnym spôsobom.

Film mal svetovú premiéru v septembri na festivale v Toronte. Aké boli divácke reakcie na *Evu Novú*? A ako si si užil festival?

– Severoamerické publikum prežíva filmy trochu inak ako európske. V Toronte sa ľudia nahlas prejavovali, dalo sa vo vzduchu hmotne cítiť, keď *Eve Novej* fandili alebo vzdychali, že nie, toto nerob! Aj ma to trochu zaskočilo, keďže ide o pomerne tvrdú výpoveď. Na druhej strane to bol pre mňa indikátor, že diváci sa s postavami dokázali identifikovať. Ešte aj po skončení diskusie prišlo mnoho ľudí, ktorí sa chceli osobne podeliť o zážitok. V Európe budú možno diváci prežívať film v mrazivom tichu. Európska premiéra bude o pár dní v hlavnej súťaži na festivale v Zürichu, uvidíme tam (rozhovor vznikol v polovici septembra, festival sa koná od 24. septembra do 4. októbra – pozn. red.).

V Toronte film napokon získal cenu FIPRESCI, takže blahozeláme.

– Vnímam to ako poctu pre celý tím ľudí, ktorí sa podieľali na tvorbe filmu. Na prvom mieste patrí moje poďakovanie Emílii Vášáryovej, jej hlavnému hereckému partnerovi Milanovi Ondříkovi a všetkým ďalším hercom a spolupracovníkom. ▲

Keď sa filmy musia prekladať

► Daniel Bernát

Slovenské filmy to pri nápre zahraničných titulov nemajú v tunajšej kinodistribúcii ľahké. No distribútori majú s uvádzaním zahraničných snímok nemalé starosti, musia sa totiž postarať o odstránenie jazykových bariér.

Podľa zákona o audiovizíi má distribútor zabezpečiť slovenské titulky alebo dabing pri zahraničných audiovizuálnych dielach, ktoré nie sú v jazykovej úprave spĺňajúcej požiadavku základnej zrozumiteľnosti z hľadiska štátneho jazyka. Zákon pritom kladie špeciálny dôraz na filmy, ktoré sú prístupné maloletým do 12 rokov. V takom prípade je povinnosťou distribútora zabezpečiť slovenský dabing, ak nejde hoci o pôvodnú českú rozprávku. Ale nestáva sa to vždy a detskí diváci si zavše musia vystačiť s českým dabingom. Skúsili sme sa pozrieť na to, ako sa zákonné povinnosti odrážajú na stratégii a výsledkoch distribučných spoločností. Z troch najúspešnejších slovenských kinodistribútorov minulého roka zareagoval na naše otázky len jeden.

„Nútnosť slovenského dabingu pri filmoch s neobmedzenou prístupnosťou do značnej miery negatívne ovplyvňuje dramaturgiu výberu filmov pre deti. Náklady na dabing aj ďalšie spracovanie master DCP neprimerane zvyšujú celkové náklady na prípravu filmu a tým sa zvyšuje finančné riziko jeho uvedenia,“ hovorí Peter Kot z distribučnej spoločnosti Itafilm. „Uvádzanie filmov pre najmenších v češtine alebo so slovenskými titulkami posúva tieto filmy do vyššej vekovej kategórie – od 12 rokov – a vedie divákov k chaotickej situácii: pre koho je ten film vlastne určený? V prevažnej miere sa tieto pokusy končia neúspechom.“ Itafilm bol vlani tretou najúspešnejšou distribučnou spoločnosťou na trhu a aj tento rok priniesol do kín viacero fil-

mov pre deti, medzi nimi *Malého pána*, *Malého dráča* či aktuálne *Hotel Transylvánia 2*. Všetky tri mali slovenský dabing, čo platí aj pre majoritne český film *Malý pán*.

„Distribúcia filmov je činnosť, ktorej výsledky závisia od množstva objektívnych i subjektívnych faktorov – od záujmu divákov, počasia, prázdnin, konkurenčných filmov, nadmerného množstva titulov, konkurencie športových a iných kultúrnych akcií a podobne. Je preto nevyhnutné veľmi obozretne kalkulovať so všetkými finančnými nákladmi a nájsť optimálnu cestu,“ pokračuje Peter Kot. „Zároveň platí, že distribútor zvyčajne kupuje práva pre Slovensko i Česko a v tom prípade treba všetky náklady na prípravu násobiť dvomi. V prípade limitovaného diváckeho záujmu o film si distribútor vyberá jednu jazykovú verziu, ktorá je akceptovateľná pre divákov v oboch krajinách. V každom prípade je nutná istá vyváženosť, možno až kompromis, aby sa niektoré zaujímavé tituly vôbec dostali do slovenských kín.“ V prvých deviatich mesiacoch tohto roka malo v kinách premiéru celkovo 171 filmov, z toho 16 bolo dostupných so slovenským dabingom, 10 s českým, 47 so slovenskými titulkami, 85 s českými, 9 s maďarským dabingom a 22 v pôvodnom slovenskom alebo českom znení. Na porovnanie v roku 2001 malo v našich kinách premiéru 160 filmov, 6 so slovenským dabingom, 4 s českým, 72 so slovenskými titulkami a 58 s českými.

Výrazným fenoménom súčasnosti je ukončenie kinodistribúcie na 35 mm filmových kópiách a úplný prechod na digitálne nosiče. Ako to vplýva na proces výroby slovenských jazykových verzií uvádzaných filmov? „Čo sa týka priamo dabingu, sú to len okrajové zmeny. No podstatný vplyv to malo na výrobu nosičov. Na druhej strane rozšírenie formátov prinieslo niektoré náklady, ktoré ovplyvňujú celkovú efektívnosť uvedenia filmu. Napríklad technické vloženie dabingu na master nosiča DCP formátu 3D je niekoľkonásobne lacnejšie ako vloženie titulok. Zároveň je však výroba dabingu niekoľkokrát drahšia ako príprava titulok,“ ozrejmjuje Peter Kot.

Aby sme získali aspoň základnú predstavu aj o vzniku slovenských prekladov distribuovaných titulov, oslovili sme Jara Vanča, ktorý patrí v práci s filmom k najskúsenejším profesionálom. Podľa neho sa na Slovensku venuje tejto činnosti približne desiatka prekladateľov. Digitalizácia distribú-

cie zasiahla do tejto práce najmä tým, že kedysi sa titulkovalo v slovenských laboratóriách, kým teraz sa posielajú preklady do zahraničných laboratórií. Prekladatelia museli navyše zvládnuť nové softvérové programy, ktoré si táto zmena vyžiadala. A aké sú rozdiely v práci na výrobe titulkov a na dabovanej verzii filmu? „Je to jednoznačne úplne iný postup. Titulky musia obsahovať všetko, čo tam má byť – nesmú byť prikrátky ani prídlhé vzhľadom na možnosti jedného riadka a súčasne preto, aby ich diváci dokázali prečítať. Nemali by v nich byť žiadne zbytočné slová. Dabing je časovo náročnejší a prekladá sa úplne všetko, každé slovo. Zaznamenávajú sa aj všelijaké povzdychy a pazvuky, takisto mená postáv, ktoré práve hovoria, aby sa herci vedeli zorientovať. Zároveň treba preklad upraviť a načasovať na pohyby úst hovoriacich postáv,“ hovorí Jaro Vančo. „Pri samotnom dabovaní je prekladateľ v štúdiu, len ak ho prizvú dabingoví producenti. Pri titulkovaní treba film preložiť a odoslať do zahraničného štúdia, v niektorých prípadoch ho potom opätovne skontrolovať, inokedy sa zase vyjadriť k pripomienkam štúdia. Občas sa vyžaduje aj spotting, čo je presné nasadzovanie titulok do obrazu,“ vysvetľuje. Čas, ktorý strávi nad jedným filmom, závisí od viacerých faktorov. Titulkovanie mu môže trvať jeden až tri týždne, platí však, že dabing je väčším požieračom času a niekedy trvá aj mesiace.

Výroba slovenských jazykových verzií zahraničných filmov určených do tunajšej kinodistribúcie si teda vyžaduje čas, peniaze a energiu viacerých zainteresovaných. Aké je pri tom ďalšie obchodné využitie takto upravených filmov? Sústredme sa na dabované verzie, ktoré by zďa mohli byť atraktívne pre potenciálnych kupcov napríklad z radov televízií, veď ide predovšetkým o populárne animáky. „Ešte v nedávnej minulosti sa v rámci kalkulácie návratnosti nákladov na dabing počítalo s jeho využitím pri výrobe DVD a blu-ray nosičov a takisto s využitím v televízií. V súčasnosti je však trh s DVD na najnižšej možnej úrovni a prispieva väčšinou len zlomkovo. Predaj televíznych práv s dabingom – okrem výrazne diváckych filmov – v poslednom období naráža na veľmi limitovaný záujem zo strany televízií a v pozitívnom prípade dosiahnuté tržby len minimálne prispievajú na pokrytie vynaložených nákladov,“ uzatvára Peter Kot zo spoločnosti Itafilm. ▲

Bábky z rybárne

► Lea Krišková (absolventka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Neprešlo veľa času od uvedenia írkej rozprávky *Pieseň mora* a do kín (najmä klubových) sa dostáva ďalší celovečerný animovaný film *Malá z rybárne*. Napriek večerníčkovej minulosti režiséra Jana Baleja a adaptácii *Malej morskej víly* H. Ch. Andersena nie je ich cieľový divák úplne totožný. Dôležitými motívmi príbehu sú neduhy súčasnej spoločnosti a odkryvanie tajomstiev sveta dospelých, čo primárne oslovuje starších divákov, keďže len oni dokážu správne porozumieť motívaciám. Aktivity spojené s propagáciou česko-slovenského bábkového filmu však paradoxne priťahujú mladšie publikum.

Tvorcovia prezentujú film ako modernú adaptáciu, teda známy príbeh obohatený o známe charakteristiky a fenomény našej každodennosti. Pre zhoršujúci sa stav životného prostredia musí kráľovská rodina opustiť podmorskú domovinu a žiť na súši medzi ľuďmi. Kráľ s matkou a tromi dcérami preto začnú podnikať v tom, čo najlepšie poznajú. Otvoria si rybáreň, kde predávajú ryby – teda svojich niekdajších poddaných – na konzumáciu. Najmladšia z dcér Malá zakrátko oslávi šestnásť rokov, čo ju oprávni rozvážať po uliciach nočného prímorského mesta rybí tovar. Najväčším nebezpečenstvom však nie je neznáme okolie, ale ona sama. Zaľúbi sa do majiteľa nočného klubu, ktorého morálka zodpovedá jeho profesii. Na to, aby sme uhádli koniec príbehu zaslepanej prvej lásky, ani nemusíme poznať Andersenovu predlohu.

Príbeh filmu teda nie je ničím neobyčajný, oživuje už viacnásobne adaptovanú látku, ktorú zasadzujeme do súčasnosti. Na jednej strane tak môžeme uvažovať o motívoch dospievania, prvej lásky a zrady, morálne prehnitej spoločnosti, sebaobetovania v prospech vyššieho princípu, úpadku tradí-

cíí či hodnôt ako o univerzálnych. Na strane druhej však zistíme, že ich formálna aktualizácia nie je dostačujúcim ozvláštnením. Čarodejníca s vodnou fajkou, stánky s kebabom, ázijské bistrá či pouliční artisti zrkadlia multikultúrny charakter spoločnosti, ide však len o kulisu bez vážnejšieho dosahu na priebeh deja. Istú transformáciu podstúpila aj postava hrdinkinho „princa“ Bogana, ktorý v tomto príbehu vlastní iba miestny verejný dom. Od začiatku je tak vykresľovaný ako antagonista bez kladných vlastností. Uplatnil sa tu rozprávkový princíp „čierno-bielej“. Oveľa väčší problém však je, že postavy sú ochudobnené o komplexné charakteristiky, dokážeme ich opísať aj jednoslovné. Divákovo poznanie vo vzťahu k nim sa nemení, príbeh a okolnosti nič neodhaľujú. Pozornosť filmu sa totiž sústreďuje na Malú a Bogana, ktorým takisto chýbajú vnútorné motivácie. Meniace sa kostýmy a účes hlavnej hrdinky síce naznačujú akýsi prerod, no ten v skutočnosti prebieha len na povrchu, vnútri ostáva Malá naďalej plachá a naivná. Keď pochopí vlastnú chybu, je ochotná čeliť nelútošným následkom. Zlo tak zostáva ne-

potrestané. Možno aj takúto paralelu so súčasnosťou spoločnosťou chcel film vytvoriť, no skôr než za aktuálnu by som teda označila za nadčasovú.

Podstatným elementom narácie *Malej z rybárne* je vševediaci rozprávač ukotvený v auditívnej zložke filmu. Jeho úlohou je postupne dávkovať informácie, pomocou ktorých dokáže viesť divákovu pozornosť. Hlas českého herca Oldřicha Kaisera však často duplikuje to, čo film prezrádza už obrazom, a preto pôsobí skôr ilustračne a nadbytočne. V iných prípadoch zase nahrádza emócie slovným opisom, čo značne ovplyvňuje mieru divákového spoluprevádzania emócií s postavami. Dialógy postáv absentujú, divákovo poznanie je teda silno závislé od rozprávača. Jeho neustále prítomný hlas posúva *Malú z rybárne* z hľadiska štylistických prostriedkov do rozprávkového žánru. V skutočnosti sa však s týmto rámcom len pohráva. Pre zaradenie prvej sexuálnej skúsenosti *Malej* či početných rovnako orientovaných narážok by som film považovala

za vhodný skôr pre staršie publikum. To však svojím obsahom a spôsobom rozprávania pravdepodobne nedokáže dostatočne zaujať.

Z hľadiska výtvarných návrhov je *Malá z rybárne* osobitý bábkový animovaný film. S rovnakou myšlienkou pracuje aj distribúcia a PR tohto filmu. Na tradíciu a kvalitu českej bábkovej animácie upozorňujú sprievodné podujatia, akými sú napríklad interaktívne výstavy, kde sa nádejným divákom predstavujú originálne kulisy, bábkové, výtvarné a animačné dielne či ukážky z nakrúcania. Je tu snaha prilákať publikum na zákulisné informácie odhaľujúce náročný proces tvorby *Malej z rybárne*, napríklad aj enumeráciou naanimovaných záberov, časom stráveným animovaním atď. Hoci na jednej strane môžeme túto formu propagácie považovať za istý spôsob osvety, na strane druhej je v nej vedľajší úmysel, a to prilákať divákov na nie úplne vydarený animovaný film. ▲

Malá z rybárne (Malá z rybárny, Česko/Slovensko, 2015) _ SCENÁR A RÉŽIA: Jan Balej _ **V ČESKOM ZNENÍ ÚČINKUJE:** Oldřich Kaiser _ **HLASOVÉ RUCHY:** Anežka Kubátová, Petr Forman, Ivana Chýlková, Barbora Hrzánová, Jan Novotný, Nina Divišková a iní _ **MINUTÁŽ:** 75 min. _ **HODNOTENIE:** ●●

Žena-oko

► Viera Langerová (filmová publicistka)

Portréty žijúcich osobností majú v porovnaní so spomienkovými rešeršami, venovanými tým, ktorých životná dráha sa už skončila, vždy výhodu. Je ňou možnosť živej reflexie zaznamenaného a vyrozprávaného, zbaveného piety i smútku. V prípade dokumentu o živote fotografky Zuzany Mináčovej to platí dvojnásobne.

Hned' v úvode sprevádzajú krátky zstrih jej rozčúlených komentárov na adresu filmu salvy smiechu. Protagonistka okamžite zaujme svojím nadhľadom a svelým zmyslom pre humor. Ten je akýmsi veľiacim motívom príbehu zrasteného s filmom ako centrálnym bodom záujmu jej neúnavného objektívu. Aj na jej fotografiách defilujú poväčšine herci a herečky a jej rodokmeň, siahajúci až kdesi k jednému z Jánošíkových hôrných chlapcov Silbersteinovi, dokladá ukážka z Fričovho *Jánošíka*. Režisér Matej Mináč pracuje s týmto zdvojeným princípom života vo filme a filmu v živote dôsledne a bez zbytočných previsov. Zaujímavé je, že táto koncepcia organicky vychádza z reality. Akoby bolo neustále jej imperatívom a alfou i omegou všetko, čo sa deje ako pred kamerou, tak v prozaickom zákulisí filmu. Nadšená obdivovateľka Paťa Bielika si hľadá prácu vo filme a jej prvým sprievodcom po filmovom štúdiu je sám majster. Životným partnerom je filmový scenárista Ján Mináč a jej detstvo je inšpiráciou pre snímku *Všetci moji blízki*, ktorú nakrúti jej syn – filmový režisér. Hrané dokrútky dramatických aj tragických okolností jej priateľstva a prvej lásky, ktorá ju oddane nasledovala až do Osvienčimu, tu síce svojou realizačnou úspešnosťou a sentimentálnou trochu narážajú na od-

patetizovaný tón celku, ale koniec-koncov sú aj vo svojej nedokonalosti súčasťou populárneho registra filmových štylistických postupov.

Obratnou štylistkou a manipulátorkou je aj pani Zuzana. Marek Eben premýšľa nad jej neveriteľnou komunikačnou mágiou, ktorou si diriguje pózujúce hviezdy na karlovarskom červenom koberci. Danny DeVito si na jej povel v slovenčine dáva dole okuliare, John Travolta dvíha ruky a Richard Gere sa jej priateľsky prihovára hned' po prvej fotografii. Niekdedy sa zdá, akoby mal filmový festival v Karlových Varoch patent na generovanie žijúcich legiend. Jeho súčasťou je už desaťročia aj pani fotografka a jej očami vidíme parádne defilé hviezd. Ku každému obrázku nasleduje zasvätený komentár, príbeh či anekdota. Osobne je dokonca prítomná Claudia Cardinale. Film má slušnú sumu atribútov schopných pritiahnúť do kín aj takých divákov, ktorí tento žáner obvykle vynechávajú.

Zákulisie festivalu je tu in flagranti. Fotografka loví zábery uprostred cvakajúcich fotoaparátov, zápasí s nefungujúcou technikou a bez problémov sa pohybuje v kolektíve, ktorý vekovo zodpovedá jej vnukovi. Ako doyenka večne prítomného zboru fotografov sa teší jeho úcte a obdivu. Aj najmladší člen vie, že jej prítomnosť si treba zapamätať.

Osobnostná i profesionálna formácia fotografky dáva impulz na úvahy o vertovovskej koncepcii „ozbrojeného pohľadu“, keď je človek kino-okom a objektív prostredníkom procesu písania, vytvárania reality, pri ktorom splýva človek a technika. Tá dokonca určuje a formuje životnú dráhu ľudského média, cez ktoré plynú odrazy toho, na čo namieri objektív. Fotografický obraz, jeho zmysel a výraz, je odrazom aj impulzom zároveň. Je to forma komunikácie, oslovenia obrazom minulosti. Mináčová podáva hviezdám fotografie spred desiatok rokov so slovami: „To je darček pre vás.“ Gesto okamžite láme bariéry, naučené úsmevy i správanie a darca má doložku najvyšších výhod, povolenie vstupu tam, kde vzniká výnimočne.

Objavuje sa tu aj akcent na kontinuitu, akási časozberná fotografia, zachytávajúca aktérov v rovnakých pózach v intervale niekoľkých desaťročí. Taká je séria fotografií dvojice Smoljak – Svěrák pri poštovej schránke v Karlových Varoch či manželskej dvojice Josef Abrahám – Libuše Šafránková v ponáške na bergmanovské kompozície tvárí. Sú registráciou plynutia času, ľudskej prítomnosti a pominuteľnosti aj tým, čo by sme mohli nazvať permanentná obnova, striedanie záplavou nových objektov a ich následnou zmenou v nezvratnom kolobehu.

Jeho variáciou je aj komentár pani Zuzany k novembrovým výjavom novej reality, k rekonštrukcii symbolov a postáv slovenského štátu s jeho submisívnym postavením voči fašistickému Nemecku a známym postojom k židovskému obyvateľstvu. Trauma minulosti sa obnovuje, „to už tu bolo“. Spomienka na permanentný strach a úzkosť, znásobená návštevou koncentračného tábora v Osvienčime, pohľadom na väzenskú pričňu, na koľaje do pekla, kde „práca oslobodzuje“, je ďalšou úrovňou výpovede o zložitom osude, v mnohom ilustrujúcej tie najdramatickejšie krízy 20. storočia, od nástupu fašizmu k nástupu a následnému pádu komunizmu.

Výnimočným momentom tohto portrétneho dokumentu je aj to, že ho natočil syn o svojej matke a táto rodinná atmosféra umocňuje bezprostredný emocionálny výraz filmu. Divák sa mení na účastníka živej diskusie a do istej miery aj zápasu o význam a výber toho, čo vo filme má byť a akú to má mať podobu. Dôraz na emocionálnu stránku rozprávania, možno aj na úkor faktografie, je rovnako neštandardným postupom a znásobuje pôsobivý výraz filmu.

Dojímavovo odkrýva emocionálny kontext svojej fotografie Magda Vášáryová. Vznikla tesne po smrti jej otca a ona číta vo svojej tvári zvláštny smútok. Film dáva statickým obrazom – fotografiám nové

významy, respektíve obnovuje ich a komentármi im dáva novú emocionálnu akceleráciu.

Keďže tohto roku bol v kinách aj portrétny dokument Martina Šulíka o scenárovi Milanovi Čorbovi, ponúka sa možnosť porovnania týchto nesporné osobitých filmov. Mináčovský tandem, pochopiteľne, ide po hlbších vertikálnych tónoch osobnej výpovede, kde vzťah k profesii fotografky filmového sveta dominuje a dobové ukotvenie je zaujímavé do tej miery, do akej sa týka protagonistky. Evidentná je aj snaha o emocionálny akcent filmu a potreba zaujať i pobaviť diváka. Šulík je v *Milanovi Čorbovi* konvenčnejší, elitárskejší, sústredený na „poetiku“ osobnosti. Cez jeho kolegov hodnotí prácu, necháva hovoriť odborníkov na scénografiu a divadelných kritikov, ale zaujímajú ho aj osobnostné rysy hrdinu vrátane jeho koníčkov. Jedno i druhé zasadzuje do dobového kontextu a dáva tak filmu horizontálny rozmer. Skúma väzbu medzi človekom a dobou, v ktorej žije, čo je zaujímavé aj svojím vizuálnym rozmerom a premietnutím sa do Čorbovej tvorby.

Mináča viac inšpiruje a priťahuje žáner dokudrámy, kombinácie dokumentárnych a hraných pasáží. Chce ozajstný dramatický „kus“, nestačí mu rozprávanie, verbálna spomienka. Vidí dramatické detstvo svojej matky ako tému na ďalšie sfilmovanie. Film a obraz je skrátka inherentnou formou videnia, stožňenia osudu s jeho filmovou podobou. Okrem iného má táto metóda aj terapeutické účinky, ako

potvrďuje samotná protagonistka filmu. Výčitky svedomia za nešťastný osud detskej lásky jej nedávali dlhé roky spávať.

Rozdiely v režijnom štýle oboch filmov ležia kdesi na hranici medzi Európou a Amerikou. Šulík decentnejšie dávkuje emócie a neponúka príbehovú paradigmu o talentovanom selfmademanovi, ktorý dokázal prekročiť ideovú nežičlivosť doby a s úspechom uplatniť svoj talent. Mináč nemá v tomto ohľade žiadne zábrany. Svedčí o tom aj slogan jeho filmu: *Osud ženy, fotografky, ktorú zachránila veľká láska a ona chcela túto lásku odplatiť tým, že viedla zmysluplný život*. Mináč vyznáva melodrámu, divácky vďačný žáner, zrozumiteľný lokálne aj globálne. Presunutie hranej časti – tajomstva, ktoré fotografka dlhé roky skrývala – do druhej polovice filmu na zvýšenie očakávania a dramatického efektu takisto zodpovedá dramaturgickým postupom za veľkou mláku.

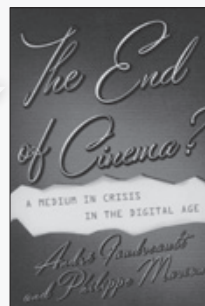
Asi by sme v slovenskom filmovom a fotografickom miestopise museli veľmi dlho hľadať ženu, ktorá by sa Zuzane Mináčovej vyrovnala nielen odvahou presadiť sa v ešte stále dominantne mužských povolaniach, ale aj akousi živelnou činorodosťou, nezlomnou razanciou a energiou byť stále v plnej polnej tam, kde sa deje to, čo sa dá fotografovať. Ak bolo sprostredkovanie esencie životnej vitality, talentu a humoru výnimočnej ženy cieľom filmu, nepochybne sa to podarilo. ▲

Očami fotografky (Slovensko/Česko, 2015)

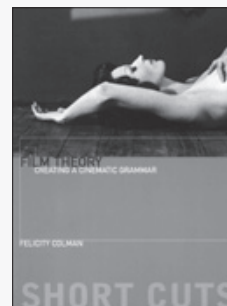
SCENÁR A RÉŽIA: Matej Mináč **KAMERA:** Jan Drnek **HÚDBA:** Miloš Krkoška **ÚČINKUJÚ:** Zuzana Mináčová, Matej Mináč, Julie Ondračková, Zdeněk Piškula, Lukáš Král a iní **MINUTÁŽ:** 81 min. **HODNOTENIE:** ●●●●●

■ FOTO: Itafilm

André Gaudreault a Philippe Marion:
The End of Cinema?
A Medium Crisis in the Digital Age
(Columbia University Press,
New York 2015, 243 strán)

Ako naznačuje už jej názov, táto kniha je ďalším z dlhého radu príspevkov do diskusie o transformácii, ktorou prechádza kinematografia v ére nových technológií a médií. Podľa jej autorov film samotný nikdy nebol statickou technológiou, ale dynamicky sa vyvíjajúcim umením. Polemizujú preto s pojmom takzvanej „digitálnej revolúcie“ a s tým, že s ňou prichádza mnohými predpovedaná „smrť kinematografie“. Podľa nich ide len o jeden z množstva zlomov v histórii média, počas ktorej neraz došlo k radikálnym zmenám jeho identity, či už to bol príchod zvuku, alebo širokouhlý formát a mnohé ďalšie technológie, ktoré zmenili nielen spôsob výroby a distribúcie filmov, ale aj ich diváckej recepcie. Ich pokračovaním je aj dnešná strata hegemonie filmového plátna a jeho neskorších konkurentov, ktorými boli statické televízory a monitory, a presun obrazu na prenosné obrazovky našich mobilov a tabletov.

Felicity Colman:
Film Theory. Creating a Cinematic Grammar
(Wallflower Press,
New York 2014, 136 strán)

Felicity Colman, autorka knihy *Deleuze a film*, prináša v publikácii z filmovej edície Short Cuts základný prehľad rôznych spôsobov teoretického myslenia o filme a metodologických prístupov, rozdelených podľa troch referenčných bodov, ktorými sú preroňu modely, technológie a diváci. Rovnako sú pomenované aj tri hlavné kapitoly knihy. V prvej z nich sa Colman zaoberá problematikou vzťahu teórií k normatívnym modelom, ktorými sú preroňu zaužívané metódy, systémy a schémy, a k vytváraniu dialektických binárnych štruktúr. V druhej kapitole skúma spôsoby, akými sú nielen samotné filmové diela, ale aj teórie, ktoré sa nimi zaoberajú, ovplyvňované meniacimi sa technológiami. Tretia a záverečná kapitola je venovaná subjektu, subjektívite a niektorým z typických rolí, ktoré filmová teória prisoďduje filmovým divákom.

Mária Ferenčuhová (ed.):
Dokumentárny film v krajinách V4
(Vysoká škola múzických umení,
Bratislava 2014, 231 strán)

Monografia je zborníkom deviatich rôznorodých príspevkov od autorov z krajín V4, mapujúcich rôzne podoby dokumentárneho filmu v tomto geopolitickom priestore od konca druhej svetovej vojny po súčasnosť. Najvýraznejšie zastúpenie tu majú slovenskí teoretici Mária Ferenčuhová, Žofia Bosáková a Martin Palúch, ktorí sa sústreďujú na šesťdesiate a deväťdesiate roky, ako aj na súčasný dokumentárny film a jeho reflexiu. Maďarskí autori Teréz Vincze a Balázs Varga prinášajú pohľad na dokumentárnu tvorbu v rámci Štúdia Bélu Balázsa a na maďarský dokumentárny film po páde železnej opony. Poľské príspevky od Anny Misiak a Mikolaja Jazdoňa mapujú prácu žien dokumentaristiek v socialistickom Poľsku a porevolučný poľský dokument. Česká teoretická obec je zastúpená príspevkom Lucie Česalkovej o satiricko-výchovnom dokumente päťdesiatych rokov, v zborníku však nechýba ani pohľad na súčasnú českú dokumentaristickú tvorbu a jej reflexiu v texte slovenskej teoretičky Žofie Bosáковой.

► **Monika Mikušová** (filmová publicistka)

322
(1969)

Medzi digitálne reštaurovanými filmami na DCP nosičoch SFÚ figurujú aj dve snímky Dušana Hanáka. Jeho prvý celovečerný hraný film 322 vznikol voľne podľa poviedky Jána Johanidesa *Potápača priťahuje pramene mora* a v roku 1969 získal Veľkú cenu mesta Mannheim na tamjšom festivale. Sledujeme tu príbeh kuchára Lauka, ktorý pod vplyvom hrozby zákernej choroby prehodnocuje svoj doterajší život a snaží sa hľadať nové cesty a trvalejšie hodnoty. Hlavnú postavu stvárnil vynikajúci český herec Václav Lohniský. Film vyniká zvláštnou poetikou, ktorá kombinuje hrané pasáže s dokumentárne ladenými sekvenciami. Režisér kladie veľký dôraz najmä na použitie kontrastu v akejkoľvek forme. Vzniká tak zaujímavá, zvláštna a jedinečná ilúzia skutočnosti, ktorú podčiarkuje kontrastný obraz kameramana Viktora Svobodu. Dušan Hanák k tomu v rozhovore z roku 1969 hovorí: „Zamerne volím formu kontrapunktu, s úmyslom rozvíriť okolo pasívneho hrdinu ohňostroj vzťahov a situácií. Viem, že niekedy kopím viac dramatického materiálu, než je možno treba, ale zdá sa mi, že to má svoju vnútornú súvislosť a že sa všetky časti mozaiky dajú dešifrovať... Snád' je to proste len iná výpoveď o intímnych veciach človeka. Ale možno i nová podoba toho, čomu sa kedysi hovorilo pocitový film.“

Obrazy starého sveta
(1972)

Druhý celovečerný film Dušana Hanáka sa pôvodne pripravoval ako televízny, no po zrušení Televíznej filmovej tvorby v období normalizácie sa celý projekt presunul na Kolibu. Režisér sa pri tvorbe tohto výnimočného diela dal inšpirovať fotografickými cyklami Martina Martinčeka. Film sprostredkúva strhujúce životné príbehy starých ľudí z Oravy a Liptova, ktorí boli na okraji spoločnosti, no napriek tomu dokázali žiť skutočne slobodní a vnútorne bohatí. Režisér o vzniku filmu povedal: „*Keď čítam knihu, hľadám v nej sám seba. Podobný vzťah mám k postavám svojich hraných a dokumentárnych filmov. Hľadám ich v živote alebo ich poskladám a vymyslím, ale vždy je v tom prvok identifikácie, aj keď ide o nevedomý proces. Obdivoval som tých starých ľudí z viacerých dôvodov. Žili na okraji civilizácie, niekedy vylúčení aj z dedinskej komunity, a ich múdrosť súvisela s vnútornou silou a pozitívnym myslením. Mali v sebe humor a univerzálnu ľudskosť.*“ *Obrazy starého sveta* aj 322 skončili v trezore a na svojich divákov museli čakať takmer dvadsať rokov. Filmy však nestratili nič zo svojej sugestívnosti a patria medzi najočenejšie slovenské diela z zahraničí. *Obrazy starého sveta* získali okrem iného aj Cenu Asociácie filmových kritikov Los Angeles.

► Róbert Šulák

Skrytá vada
(Magic Box)

Detektívny príbeh ako vďačná diváčka atrakcia bol už mnohokrát využitý ako nosná konštrukcia iného, druhoplánového rozprávania. Paul Thomas Anderson siahol s týmto zámerom po rovnomennej novele Thomasa Pynchona. Súkromné očko Larry „Doc“ Sportello sa tu popri neustálom užívaní rôznych „podporných prostriedkov“ stretáva s viac alebo menej bizarnými figúrkami. Univerzom týchto postáv je Kalifornia, respektíve Los Angeles na prelome 60. a 70. rokov minulého storočia. Anderson príbeh prezentuje v štýle filmu noir. Vnútorne monológ anti-chandlerovského detektíva v ňom nahradil hippie rozprávačkou, ktorá okrem nevyhnutných informácií o prípade tľočí divákovi aj kľúčové momenty formujúce spoločenskú atmosféru tej doby. Anderson, ktorý sa v tomto prostredí veľmi dobre orientuje (vyrastal v San Fernando Valley), do detailov využíva Pynchonovo vedomé potlačenie detektívnej zápletky, čo ústi do komplexnej mozaiky mediálne menej známeho obrazu generácie „detí kvetov“. Na disku sú okrem štandardnej výbavy aj štyri minidokumenty, ktoré približujú vznik a nakrúcanie filmu.

Ovečka Shaun
(Bohemia Motion Pictures)

Britské Aardman Animation Studios predstavujú vo svete animovaného filmu známku najvyššej kvality. Vo svojich projektoch (*Wallace a Gromit, Slepáči úlet, Spláchnutý*) dokázali sklbiť hravú detskú fantáziu s inteligentným príbehom, pútavým a vtipným aj pre dospelajúcich a dospelých divákov. V roku 2007 vytvorili aj dnes už kultovú sériu minipříbehov o svojráznom farmárovi a jeho statku, plnom rôznych vtipných i dôvtipných domáciach zvierat. Medzi nimi vyniká prešibaná ovečka Shaun, ktorá so stádom svojich spolupútnikov prežíva všakovaké komediálno-dramatické eskapády. Vyše 100 približne 10-minútových epizód (na RTVS uvedených pod výstižným názvom *Veselá farma*) dospelo v minulom roku do realizácie prvého celovečerného filmu. Fanúšikovia tohto vidieckeho ansámbľu dostali okrem už dobre známych hrdinov aj jeden ucelený a vo výsledku nadmieru podarený a vtipný príbeh, prešpikovaný gagmi zrozumiteľnými pre všetkých. Príbehy z tejto farmy si totiž vystačia v komunikácii s divákom aj bez dialógov. Hoci distribútor tentoraz nemusel investovať do dabovanej verzie, ponechal disk aj bez akýchkoľvek bonusov, ktoré ponúkajú rôzne zahraničné vydania.

► Jaroslav Procházka

VÝBER Č. 3

hudobný skladateľ
Michal Novinski

Posledný rok a pol bol pre mňa veľmi intenzívny. Po premiére hudobnej rozprávky Jana Svěráka *Traja bratia* som začal prácu na filme *Wilson* v réžii Tomáša Mašína. V týchto dňoch som dokončil aj prácu na audioknihe *Traja bratia*. Začínam pracovať na hudbe k Shakespearovej hre *Zimná rozprávka* v réžii Ondreja Spišáka, ktorá bude mať premiéru v novembri tohto roku v pražskom Dejvickom divadle, pripravujem aj hudbu k TV dokumentu *Herec* o Ivanovi Mistríkovi. Neskôr ma čakajú ešte dva filmové projekty – s režisérkou Luciou Klein-Svoboda to bude jej celovečerný debut *Pírko* a v januári začínam prácu na filme Jana Hřebejka *Učiteľka*.

strihač
Maroš Šlapeta

Práve sa úplne najintenzívnejšie venujem práci na dokumentárnom filme o Miroslavovi Váľkovi, básnikovi a normalizačnom ministrovi kultúry. Je to veľká detektívka, v ktorej hľadáme, aká vlastne bola táto kontroverzná osobnosť. Film bude svedectvom o období normalizácie a možno až faustovským a tragickým príbehom nadaného človeka. Okrem toho sa začína školský rok, tak sa teším na študentov. A pripravujeme medzinárodný workshop *European Editing Masterclass* pre študentov strihu európskych filmových škôl. Verím, že všetko dobre dopadne.

animátor
Martin Smatana

V súčasnosti pripravujem bábkový film s pracovným názvom *Šarkan*. Dokončujeme druhú verziu scenára a v najbližších mesiacoch budeme pracovať na storyborde, aby sme od nového roka mohli začať s výrobou bábkovej ukážky. Spolu s Annou Jackovou zároveň posielame môj prvý film *Rosso Papavero* na festivaly. Za uplynulých šesť mesiacov ho vybrali na 75 festivalov, naposledy získal cenu na festivale v Buenos Aires a tvorivú prémiu na odovzdávaní cien Igric, z čoho máme veľkú radosť.

Nápor na zmysly

► Pavel Branko (filmový publicista)

Čaro zmyslového zážitku, chvíľového a vôbec nie nebezpečného únosu zo sveta známej každodennosti do svetov neznámych, stálo už pri zrode kinematografie. Preto ani tzv. nemý film vôbec nebol nemý, len mu chýbal zvuk, keďže však bolo od začiatku jasné, že ide o deficit, bolo zároveň jasné, že je len otázkou času, kedy technika tú bariéru prekoná. Pociť deficitov pretrvával, takže technické bariéry padali jedna za druhou. Prišla farba, prišiel širokouhlý film a po ňom ďalšie inovácie a vo zvuku stupňovanie priestorovosti až po čoraz sofistikovanejšie Dolby-systémy.

Neslúžilo to iba intenzite zmyslového zážitku, ale vo chvíľach posvätenia aj vyšším úrovniám, kde zmyslový zážitok prerastal do umeleckých sfér. Po explózii televízie a domáceho kina so stále vyššou kvalitou obrazu aj zvuku a po otvorení obrovských priestorov na internete vstúpil do hry ďalší, už čisto súťažný faktor – poskytnúť divákovi zážitok v takej intenzite a komplexnosti, na akú domáca obrazovka či monitor nedosiahnu. A dať tomuto príslubu taký magnetický účinok, aby si divák vyzul papuče a odhodlal sa vybrať do kina s čoraz vyšším komfortom a čoraz vyšším vstupným. Aktuálnou atrakciou sú napríklad 5D kiná, dostupné už aj na Slovensku, kde sa k 3D projekcii pridružujú také efekty, ako je umelý vietor, vodná para, pohyblivé sedadlá a podobne.

Technológia IMAX predstavuje špičku, hoci jej začiatky korenia ešte v 70. rokoch a na Slovensko sa IMAX 3D prvý raz dostal roku 2002 (v roku 2006 však kino zatvorili). V novootvorenom multiplexe Cinemax Bory v Bratislave som videl v tomto formáte tri zhruba štyridsaťminútové filmy – *Hubblov teleskop*, *Cestu do južného Tichomoria* a *Ostrov lemurov Madagaskar*. Ide o filmy náučné, cestopisné či prírodné, kde ťažisko spočíva na fascinácii obrazom a zvukom, kým aký-taký obrys deja tvorí pre zmyslový nápor iba spojovaciu niť, o ktorú nejde. Skôr ide o to, že 3D nás bezprostredne vtiahne do zobrazovaného prostredia. Tento formát nepohľadá iba zrak a sluch, zachvacuje aj telo, takže keď štartuje raketa či pristáva lietadlo, nielenže to vidíme a počujeme, ale cez vibrácie sedadla aj cítime a to už naozaj vyvoláva efekt priamej účasti.

Pri tejto intenzite zážitku už menej záleží na tom,

že názov *Hubblov teleskop* podvedome vyvoláva očakávanie pohľadu do medziplanetárnych priestorov, ktoré tento teleskop odhalil a film ich čiastočne aj ponúka, no dejové ťažisko fakticky spočíva na opravě teleskopu výpravou astronautov.

Cesta do južného Tichomoria je poznávací prírodný film akoby z National Geographic. S nádhernými leteckými aj podmorskými zábermi, s pohľadmi do života fauny a flóry, spojenými s naivne tónovaným ekologickým posolstvom. Takýchto filmov ponúkla kinematografia už veľa a výpoveďou náročnejších. Ibaže IMAX 3D formát nás do prostredia vtiahne, takže so zhovievavým pousmiatím akceptujeme aj príbeh dorastajúceho chlapca, ktorý síce nikdy sám neprehovorí, ale zato sa spriatelí so žralokom.

Klasickému populárno-vedeckému profilu sa najväčšmi blíži *Ostrov lemurov Madagaskar*. Predvádza takmer zázračné prežitie druhu, ktorý prežil dinosaur a teraz sa ho prezieravejší príslušníci druhu *Homo sapiens* pokúšajú zachovať aspoň v rezervácii. Ohromene sledujeme život a spôsoby pôvabných, neuveriteľne vrtkých tarzanovitých stvorenia, ktoré tu už nemali byť, ale napriek tomu sú. O to pôsobivejšie je v 3D formáte takrečeno medzi nimi chvíľu pobudnúť.

Ani jeden z tej trojice filmov nepredstavuje špičku, ak meriame kánonmi filmovej estetiky. Lenže ony si také ambície ani nekládli. Strhávajú nás do víru zmyslových zážitkov, a kto sa dá strhnúť, neobanuje. Filmový rojko si tu môže iba povzdychnúť – keby tak niekto nakrútil v 3D verné remaky Kubrickovej *Vesmírnej odysey*, Reggieovej trilógie *-qatsi* či Frickovej *Samsary*, to by bol zážitok... ▲

Svetový deň audiovizuálneho dedičstva pripomenú dva filmy

Slovenský filmový ústav (SFÚ) si aj tento rok v bratislavskom Kine Lumière pripomenie Svetový deň audiovizuálneho dedičstva. Snahou je poukázať na digitalizačné a reštauračné aktivity v oblasti národnej kinematografie i na podporu audiovizuálneho dedičstva svetovej kinematografie. Dňa 27. októbra sa pri tejto príležitosti premietne digitalizovaná a zreštaurovaná verzia historického filmu Miloslava Luthera *Zabudnite na Mozarta* (1985) o živote a záhadnej predčasnej smrti slávneho rakúskeho hudobného skladateľa Wolfganga Amadea Mozarta. O deň neskôr, 28. októbra, bude na špeciálnej projekcii s hudobným sprievodom skladateľa Petra Zagara uvedené majstrovské dielo nemej éry kinematografie *Východ slnka* nemeckého režiséra Friedricha W. Murnaua z roku 1927. Tento film získal pri prvom udeľovaní cien americkej filmovej akadémie až tri Oscary vrátane ceny za najlepší film. Milostný príbeh o mladom farmárovi, ktorého okúzli mestská krásavica, je vďaka expresívnemu hereckému prejavu i výtvarnému poňatiu filmovým zážitkom ešte aj dnes. Film je súčasťou nekomerčnej putovnej prehliadky Projekt 100.

► sim

Na študentské filmy si posvieti Áčko

Festival študentských filmov Áčko, ktorý organizuje Filmová a televízna fakulta VŠMU, odštartuje v Bratislave svoj 19. ročník 14. októbra a potrvá štyri dni. Nosným motívom, ktorý sprevádza dramaturgiu aktuálneho ročníka, je svetlo. „*Svetlo ako veľký filmový fenomén, ale aj ako inšpirácia umelca či ako metafora úlohy a účinku tvorby mladých filmárov*,” približuje PR manažér festivalu Viktor Úradník. Viac svetla do tvorby mladých filmárov vnesú scenárista Petr Jarchovský a producent a spoluzakladateľ filmovej spoločnosti Negatív Pavel Strnad, ktorí budú viesť masterclassy zamerané na dokumentárnu tvorbu, scenár a distribúciu audiovizuálneho diela. Študent-

ské diela sa predstavia v súťažných aj nesúťažných blokoch, no program je obohatený aj o blok víťazných filmov 18. ročníka Áčka, víťazov zahraničných študentských festivalov či o školské filmy súčasných osobností slovenskej kinematografie. „*Spríevodným programom budú aj projekcie videoklipov z produkcie aktuálnych študentov škôl so zameraním na audiovizu a live performance vo forme maľby v podaní študentov ateliéru animovanej tvorby*,” pokračuje Úradník. Festival Áčko udelí na záver Grand Prix – cenu pre produkciu najlepšieho filmu festivalu, ďalej ocenenia za najlepší hraný, dokumentárny a animovaný film, cenu za najlepšiu réžiu, scenár, strih, zvuk a kameru. V úvode programu 19. ročníka Áčka bude pre návštevníkov pripravený workshop nočného svietenia v exteriérových priestoroch VŠMU a počas festivalu nebudú chýbať ani tradičné afterpárty.

► zs

Medzinárodný workshop pre strihačov

V Banskej Štiavnici sa v dňoch 11. až 17. októbra uskutoční 6. ročník medzinárodného vzdelávacieho workshopu European Editing Masterclass, ktorý je zameraný na tréning budúcich filmových strihačov. Ide o stretnutie študentov a pedagógov významných európskych filmových škôl, na ktorých je samostatná výučba strihovej skladby. Zúčastní sa na ňom 30 študentov a 12 lektorov, filmových profesionálov a pedagógov z filmovej školy v Lodži (PWSFTviT), z FAMU v Prahe, z ADU v Záhrebe, z Filmuniversität Babelsberg Konrad Wolf v Postupime a z bratislavskej VŠMU. Tento rok sa bude workshop konať prvý raz na Slovensku a organizuje ho Katedra strihovej skladby Filmovej a televíznej fakulty VŠMU. Súčasťou podujatia sú odborné prednášky lektorov spojené s projekciami filmov, ktoré sú čiastočne otvorené aj pre verejnosť. Podujatie podporil Audiovizuálny fond a Medzinárodný vyšehradský fond. Viac informácií nájdete na <https://www.facebook.com/europeaneditingmasterclass>.

► Maroš Šlapeta

Dve strany desiateho Cinematiku

► Marcel Šedo (poslucháč audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Desiaty ročník MFF Cinematik v Piešťanoch (10. – 15. 9.) je za nami a po jeho skončení zostávajú rozporuplné pocity. Na jednej strane poskytol možnosť vidieť viacero zaujímavých filmov katalánskej kinematografie, ktorú distribútori obchádzajú, aj niekoľko noviniek, na strane druhej som zažil veľké sklamanie z niektorých divákov.

Najväčšiu časť programu tvoril fokus na súčasnú katalánsku kinematografiu a retrospektíva filmov jedného z jej najzaujímavejších tvorcov Jaimeho Rosalesa. Ten mal po skončení svojho najnovšieho filmu *Krásna mladost* aj masterclass, v ktorom sa diváci mohli oboznámiť s jeho filmárskymi postupmi.

Rosalesa by sme mohli pokojne označiť za režisérskeho chameleóna, keďže v každom filme zobrazuje traumy a samotu svojich hrdinov pomocou iných formálnych postupov. Z dvoch snímok, ktoré som od neho videl, ma viac zaujala *Samota*. V nej zobrazuje prostredníctvom polyvízie a ozuoovských vyjadrovacích prostriedkov – strihania cez os, observáčného spôsobu snímania, rámovania postáv pomocou architektúry – osamelosť dvoch žien a ich vzťahy s vlastnými deťmi.

Sekcia Súčasný katalánsky film ponúkla reprezentatívny výber toho najzaujímavejšieho, čo z tejto oblasti vzišlo. Najviac ma prekvapila mysteriózna liliptánska „lynchovina“ *Vzdialenosť* od víťaza rotterdamského festivalu Sergia Caballera. Bola to jedinečná príležitosť vidieť sud rozprávajúci vylučne v haiku alebo liliptána, ktorý pomocou vône svojich genitálií komunikuje s maďarskou kartárkou v Las Vegas. Veľké celky kamenistej sibírskej krajiny a opustenej elektrárne dotvárali dystopickú atmosféru postsocialistického Ruska.

V nesúťažných sekciách Kinema Choice a Eye on Films sa predstavilo množstvo pozoruhodných filmov. Medzi tie najočakávanejšie a najzaujímavejšie patrili najnovší film kontroverzného Gaspara Noého *Love*. Ten sa v rámci prehliadky Projekt 100 chystá v novembri aj do distribúcie a diváci sa opätovne môžu tešiť na hypnotickú atmosféru a drsné sexuál-

ne scény. *Love* však považujem v porovnaní s jeho filmom *Vajdi do prázdna* (2009) za krok späť.

V sekcii Čo dom dal a súťažnej Cinematik.doc organizátori pre zmenu oboznámili divákov s najnovšími filmami slovenskej kinematografie. Víťazným filmom druhej sekcie sa stal dokument *Vlna vs. breh* o členoch slovenskej novej vlny fotografov. Jeho dynamická forma bez zamerania na ostrosť či kompozíciu presne korešpondovala s fotografiami týchto umelcov.

Vrcholom festivalu bola súťažná sekcia Meeting Point Europe, z ktorej by som rád vyzdvihol predovšetkým unikátnu snímku kontroverzného gréckeho filmára Lanthimosu *Homár*. Je to alegória na totalitu vzťahov, zaodetá do neuveriteľne originálneho dystopického hávu. Rozhodne však treba povedať, že tento ročník festivalu bol na výnimočné filmy nesmierne silný, keďže sa tu objavili aj snímky ako *Motýle*, ktoré súťaž napokon vyhrali, *V pivnici*, *Hlu-pák*, pokračovanie filmu *Akt zabíjania* s názvom *Podoba ticha* a veľa ďalších.

Negatívne pocity som zažíval predovšetkým vo vzťahu k divákovi, ktorých v poslednom čase opantalo svietenie mobilnými telefónmi. A bežným sa stalo telefonovanie počas predstavenia, chodenie na filmy pol hodiny po začiatku či rozprávanie sa počas „nudného“ filmu. Teší ma, že jubilejný ročník festivalu bol viac tematický, hlbšie oboznamoval so súčasnou katalánskou kinematografiou a predstavil kvantum výnimočných filmov. Takisto kvalita, pohodlnosť a veľká kapacita festivalových kinosál je na slovenské pomery výnimočná. Diváci sú však z roka na rok neslušnejší. ▲

Igrice majú nových majiteľov

► Zuzana Sotáková, dan

Najstaršie slovenské filmové ceny Igric už majú tohtoročných laureátov. Slávnostné odovzdávanie trofejí sa konalo 24. septembra v Divadle Malá scéna STU v Bratislave. A okrem Igricov sa udeľovali aj Ceny slovenskej filmovej kritiky.

Na 26. ročníku cien vyhlásili okrem víťazov zvyčajných kategórií aj držiteľa Igrica za celoživotný prínos slovenskej kinematografii. Stal sa ním režisér Vido Horňák, ktorý sa uplatnil predovšetkým v televízii a stojí napríklad za titulmi *S Rozárkou*, *Čierne ovce*, *Buddenbrookovci* či *Sesternica Beta*.

Tohtoročná porota Igricov v zložení Juraj Lihosit, Mária Ferenčuhová, František Kovár, Dodo Šimončíč, Roman Rjachovský, František Jurišič a Štefan Vraštiak posudzovala 77 filmov a audiovizuálnych diel vyrobených v roku 2014. V kategórii hranej tvorby pre kiná cenu neudelila, no tvorivé prémie získali Miloslav Luther za réžiu filmu *Krok do tmy* a Ivan Finta za kameru v rozprávke *Láska na vlásku*. V sekcii televíznej dramatickej tvorby poputoval Igric autorkám námetu a scenára seriálu *Tajné životy* Bibe Bohinskej, Nadi Clontz a Soni Čermákovéj Uličnej. Tvorivú prémie získali Jonáš Karásek a Marika Majorová za réžiu filmovej série *Moje povstanie.sk*. V kategórii filmovej a televíznej dokumentárnej tvorby zvíťazil Jaro Vojtek so snímkom *Tak ďaleko, tak blízko* a tvorivé prémie porota pridela Martinovi Šulíkovi za film *Milan Čorba* a Patrikovi Lančaričovi za *Hranu – 4 filmy o Marekovi Brezovskom*. Sošku Igrica za animovanú tvorbu získala Joanna Kožuch, ktorá uspela s filmom *Fongopolis*, tvorivé prémie patria Petre Heleninovej za *Aion* a Martinovi Smatanovi za film *Rosso Papavero*. Udeľovali sa aj ceny v hereckých kategóriách. Z herečiek si Igrica odniesla Zuzana Mauréry za účinkovanie v *Tajných životoch*, tvorivé prémie dostali Monika Haasová a Judit Bárdos, z hercov sošku získal Milan Lasica za výkon v *Rukojemníkovi*, tvorivé prémie dostali Peter Kočiš a Péter Nádasdi. V kategórii ostatnej filmovej a televíznej tvorby dominovali Dušan Hudec (s filmom

Neznámi hrdinovia) a Zuzana Liová (*Prvá: Hana Gregorová*).

Ocenení boli aj autori publikácií, ktoré vydal Slovenský filmový ústav. V kategórii audiovizuálnej teórie a kritiky totiž porota udelila tvorivé prémie Petrovi Michalovičovi a Vlastimilovi Zuskovi za knihu *Rozprava o westerne* a Františkovi Gyárfášovi a Jurajovi Malíčkoví za *Naše filmové storočie*. V štatúte sa prvý raz objavila Cena Jána Fajnora pre tvorcov do 35 rokov, ktorou ovenčili Veroniku Obertovú a Michaelu Čopíkovú za animovaný film *Nina*, režiséra dokumentárnej snímky *Comeback* Mira Rema a kameramana hraného projektu *Deti* Tomáša Staneka. Novinkou bolo aj udelenie zvláštneho uznania producentovi, ktoré poputovalo do rúk Lívie Filusovej zo spoločnosti Furia Film. Predseda poroty Juraj Lihosit skonštatoval, že porota mala ťažkú prácu, a z prihlásených titulov ocenil predovšetkým kvalitu dokumentárnych filmov.

Počas slávnostného večera sa udeľovali aj 23. Ceny slovenskej filmovej kritiky, o ktorých rozhodlo 33 členov Klubu filmových novinárov. Cenu za slovenský celovečerný hraný, aj koprodukčný film pre kiná, ktorý mal tunajšiu premiéru v roku 2014, získali *Deti* (r. J. Vojtek), medzi dokumentmi zvíťazili *Všetky moje deti* (r. L. Kaboš). Zo zahraničných filmov v tunajšej distribúcii filmových novinárov najviac zaujala dráma *Ida* (r. P. Pawlikowski), vďaka ktorej uspela aj distribučná spoločnosť Asociácia slovenských filmových klubov. Cena za publikačnú filmovú činnosť a audiovizuálne aktivity patrí Petrovi Konečnému z *Kinema.sk*, ocenený bol aj Pavel Branko za knihu *Úklady jazyka*. Napokon udelili aj cenu in memoriam pre Júliusa Dzureka za jeho autorstvo webového portálu *Hviezdyfilmu.sk*. ▲

▪ FOTO: archív J. Lehotského

O sile a zraniteľnosti malej plavkyne

► Daniel Bernát

V bratislavskom prístave som ešte nebol, a hoci ma trochu znervózňuje hľadanie správnej cesty, som naň zvedavý. Je horúca sobota 29. augusta, niečo pred trinástou hodinou. Vtedy sa má v prístave začať nakrúcanie nového filmu Juraja Lehotského. Takže moja zvedavosť je dvojnásobná. A hneď po príchode na plác sa k nej pridáva prevkapienie.

Nie, nakrúcanie sa nezrušilo ani nepresunulo. Štáb je na mieste, chystá sa scéna. Za iných okolností by som povedal, že na pláci vládne ruch, no nie je to celkom tak. Štáb je totiž malý, nenápadný, a hoci je Juraj Lehotský v prípravnom nasadení, nie je stredobodom žiadneho veľkého hemženia, ktoré by musel práčne koordinovať vo svoj prospech. Zaujíma sa predovšetkým o malé dievča, ktorému masérka upravuje vlasy. Dievča? Myslel som si, že hrdinom filmu je malý chlapec z rozvedenej rodiny. Erik. Tak sa mal film aj volať. „Zmena z chlapčenského hrdinu Erika na dievča Ninu vznikla spontánne. Spolu so scenáristom Markom Leščákom sme si uvedomili, že by bolo zaujímavé vidieť v príbehu dievča, ktoré by nieslo akýsi chlapčenský charakter. Bojovnosť. Bude takou samotárkou vo svojom svete, ktorému rozumie iba ona,“ ozrejmjuje režisér. „Dievča má v sebe zároveň väčšiu zraniteľnosť a krehkosť. Pôsobí medzi rozhádanými rodičmi stratenjšie. Rozprávanie o dievčati, ktoré miluje športové plávanie, nám pripadalo silnejšie a jedinečnejšie a tomu sme prispôbili aj nové obsadenie matky a otca.“ Malú Ninu stvárňuje usmievať Biba, ostrihaná na chalana. A v súvislosti s ňou

ma čaká ďalšie prevkapienie nakrúcania, ale až o niečo neskôr.

Všetko sa odohráva vonku na dlhej betónovej plošine, krytej železnou strechou. Naboku sú odstavené nákladné vagóny, kde-tu pohodené kôpky dreva, káble a ocelové laná. Pozdĺžny okraj plošiny čnie vysoko nad Dunajom, k protihládnemu brehu spútanéj rieky sa zavše privlečie bruchatá loď. Prístav je skvelá kulisa pre film. Juraj Lehotský má na krku malý fotoaparát a premýšľa nad riešením scény, ako príde do prístavu Nina za svojím otcom. Toho hrá Adrian Jastraban. Obľčený v špinavých montérkach skúša, či mu pôjde zväranie. Bez problémov. Chvilu trvá, než si režisér dohodne postup s hercami a kameramanom Norom Hudecom. Napokon sa spúšťa akcia a Nina kráča popri vagónoch k pracujúcemu otcovi – „Tata.“ – „Čo tu robíš? Stalo sa niečo?“ Nina vysvetľuje, že chce plávať, otec namieta, že nemôže, pretože má narazené rebrá, a keď sa dcéra prieči, chystá sa zavolať jej matke. Nina sa však rozbehne a malá potýčka sa preklápa do akčnejšieho vyústenia. To však príde na rad neskôr.

Zatiaľ sa opakuje scéna krátkeho rozhovoru, najprv sa kamera zameriava na Ninu, neskôr sa rov-

naká scéna nakrúca s dôrazom na postavu otca. V tejto druhej fáze Ninu v zábere nevidieť, no Bibka, ako ju oslovuje režisér, je aj tak na značke, aby mohla nahrávať Adrianovi Jastrabanovi. Keď z úzadia sledujeme akciu, s chichotom sa za nami otáča. Je to prosto sympaticky živé dieťa, no keď sa opätovne dostane pred objektív, v momente mení výraz, v ktorom sa odrazu mieša smútok a zraniteľnosť s odhodlaním a priamosťou. A pôsobí to nenútené a presvedčivo. Prevkapiený rozmýšľam, kde sa to v tom usmievanom tvorení berie. Súčasne však oceňujem Jurajov výber hlavnej predstaviteľky.

Spoza železnej konštrukcie nad plošinou začína vyzeráť slnko a priestor nakrúcania rýchlo obsadzujú čoraz väčšie svetelné mapy. Štáb sa musí poponáhľať, aby sa obrazová atmosféra úplne nelámala. Režisér ešte vyskúša zopár nápadov, ako dynamické snímanie bežiacej Niny alebo detail jej tváre, popred ktorú by mali preletieť iskry zo zvärania, a ide sa na veľký celok z protihládného brehu. Členovia štábu si berú vysielacky a rozdelia sa. Lehotský sprevádza kameramana a akciu riadi na diaľku, kým herci zostávajú na starej známej plošine a produkčný prevetrá čln, aby ho dostal zo záberu. V chystanej scéne má Nina na úteku pred otcom zbehnúť po schodíčkoch, čo vedú z plošiny k rieke, a napokon odplávať. Všetko je jasné, môže sa začať. Ide to až prevkapiavo hladko – Biba sa na schodíčkoch bleskovo vyzlieka, bez okolov vstupuje do Dunaja a pláva preč. Vo vode ešte stíha rázne reagovať na otcove bezradné výkriky. Opäť ma prevkapiuje – odvahou. Režisér končí akciu, je spokojný,

Biba, ktorá je už od brehu slušne ďaleko, sa môže vrátiť. A celý výstup zopakovať. Tentoraz sa zvukár presunie k produkčným do člna, aby sa pokúsil o lepší záznam. Chvilka čakania, než záberom prejde iný motorový čln, a Biba opäť uháňa po schodíčkoch, vchádza do rieky a Adrian Jastraban ako predstaviteľ zaskočeného otca na ňu márne volá.

„Stop!“ Je to „v kufri“, Biba sa môže ísť osušiť. V tropickom teple to nebude až taký problém. Zostáva už len drobnosť – nakrútiť ju z nadhľadu, ako uniká po schodíčkoch do rieky, a v prístave pre filmárov padla. Štáb sa však ešte plánuje presunúť ku karloveskému ramenu Dunaja na večerné nakrúcanie.

Ja odchádzam domov a na spiatocnej ceste strieda moju počiatočnú zvedavosť iná. Teraz už myslím na hotový film. Hoci je mi jasné, že na jeho ceste do kín môže tvorcov ešte všeličo znervózniť. A všeličo znamená aj čas a peniaze. „Keďže máme detského hrdinu, musíme film dokončiť približne do piatich mesiacov. Ak dopadne priaznivo podpora z Audiovizuálneho fondu, začneme nakrúcať zase v polovici októbra,“ vysvetľuje Lehotský s tým, že v lete nakrúcali len päť dní. „Čaká nás ich ešte zhruba tridsať. Nakrúcať sa bude v rodinnom dome, v otcovom malom byte, na rakúskej pumpe, v prístave, v uliciach sídliska, pri Dunaji, na plaveckých pretekoch. A vo filme by sa mal nakrátko objaviť aj americký plavec Michael Phelps,“ dodáva režisér. Snímku, ktorá teraz nesie pracovný názov Nina, produkčne zastrešuje spoločnosť Punkchart films a vo fáze vývoja ju podporil AVF aj program MEDIA. Premiéra sa zatiaľ plánuje na koniec roka 2016. ◀

Režisér Juraj Lehotský (druhý zľava) pri nakrúcaní s hercom Adrianom Jastrabanom (vpravo) a s malou Bibou (v úzadi) – predstaviteľkou Niny.
▪ FOTO: Miro Nóta

IVAN MISTRÍK

► **Richard Pupala** (spisovateľ, scenárista, spoluautor knihy *Ivan Mistrík: Človek odinakiaľ*)

V októbri tohto roka by sa herec, na akého sa nezabúda, dožil osemdesiatky.

Príčin jeho „nesmrteľnosti“ je viac. Výrazné sykavky by sa pre iného stali prekážkou v kariére, v jeho prípade boli poznávacou značkou – to je ten herec, ktorý šušle. A, áno, to je ten herec s tragickým koncom. Keď v júni 1982 obrátil proti sebe vlastnú zbraň, tá správa preletela niekdajším Československom ako nepochopiteľný blesk. Socialistické ženy prišli o romantický idol, aký tu nebol (a dodnes nie je), ale predovšetkým odišiel herec, aký sa rodí zriedka. Výraznú stopu zanechal v divadle, osobitne si cenil prácu pre rozhlas a milovala ho kamera, televízna aj filmová. Adepti herectva by mali jeho najlepšie filmové úlohy študovať povinne.

Začínal ako školák v rozhlasovej družine. Zakrátko prešiel do detských úloh v divadle. V slávnom našťudovaní *Roku na dedine* z roku 1948, s ktorým SND vyrazilo na turné po Európe, si detskú úlohu

zahrál aj Leopold Haverl: „V tom čase už bol Ivan detská hviezda. S každým sa poznal a každý v súboje poznal jeho. Vyznal sa v divadle a vedel presne, ako sa skúša, ako sa treba učiť text. Bol odchovný na doskách...“

Na filmovom plátne debutoval v roku 1950 malou úlohou v *Katke*. Pre jeho ďalší osud bolo dôležité stretnutie s Paľom Bielikom v krátkometrážnom filme *Nie je Adam ako Adam* (1956). Za to, že tak ľahko zvládol prechod z divadla k filmu, vďaka práve jemu. Bielik mu vysvetlil princíp fungovania filmu, jeho možnosti a zasvätil ho aj do základov práce s kamerou, so svetlami či s mixážnym pultom, čo dokonale zúročil – a zahrál si aj v Bielikových najlepších dielach *Štyridsaťštyri* (1957) a *Kapitán Dabač* (1959). Popularitu mu priniesla komédia *Šťastie príde v nedeľu* (1958), ale skutočný zlom prišiel s výnimočným filmom Jiřího Krejčíka *Vyšší princíp* (1960), ktorý nakrúcal súbežne so snímkou Jiřího Weissa *Romeo, Julie a tma* (1959), čo nebýva práve najšťastnejšie. Podľa Krejčíka to však zvládol excelentne, dokonca ho v oboch filmoch nechali hovoriť po česky; jeho sykavky zneli slabšie. „Pre režiséra je to vždy zápas, s hercom, s jeho divadelným, teatrálnym prejavom a jeho hereckou, nepurovou pravdou. Ale Mistrík bol tou pravdou obdarený... Všetko bolo nesmierne a obdivuhodne pravdivé.“

Radi ho do svojich filmov obsadzovali režiséri Peter Solan či Andrej Lettrich, s Martinom Hollým ho však spájal aj priateľský vzťah. Obsadil ho do televíznej drámy *Balada o siedmich obesených* (1968), ovenčenej cenami, ktorá skončila v trezore podobne ako *Muž, ktorý luže* (1968) Alaina Robba-Grilleta. Unikátna konštelácia vznikla pri nakrúcaní *Medenej veže* (1970), ktorá bola trojici Mistrík – Kvietik – Rajniak písaná na telo – a nádherne ju doplnila Milka Vášáryová. „Veža“ pritaňuje aj po rokoch práve vďaka perfektným hereckým výkonom. Pre všetky filmové (a divadelné, rozhlasové či televízne) úlohy Ivana Mistríka v každom prípade platí, že k nim pristupoval s ohromnou, neobvyklou vážnosťou; do svojich postáv sa vteľoval. Mohlo by to znieť ako ďalšia fráza, ale stačí si pozrieť niektorý z jeho filmov. Tým posledným bolo Solanovo *Tušenie* (1982).

Ján Mistrík, herec a brat Ivana Mistríka: „Hovorí sa, že umelci majú nervové zakončenia tesne pod kožou a vnímajú všetko intenzívnejšie. Ak je to pravda, tak Ivan mal tieto senzory priamo na povrchu tela...“

I. Mistrík vo filme *Človek na moste*. ■ FOTO: M. Kordoš/archív SFÚ

VLADIMÍR VAVREK

► **Daniel Bernát**

Neraz sme v časopise uverejnili filmové fotografie autora Vladimíra Vavreka. Dlhoročný fotograf Slovenského filmu bol aj pri tých najvýraznejších dielach tunajšej kinematografie. V októbri oslaví sedemdesiatku.

Vladimír Vavrek sa dostal k filmu hneď po absolvovaní Školy umeleckého priemyslu. Najprv ako asistent kamery a príležitostný fotograf v Krátkom filme, odtiaľ prešiel do fotooddelenia na Kolibe a zanedlho už bol pri nakrúcaní Lettrichovej detektívky *Smrť prichádza v daždi* (1965). „Robilo sa v ateliéri, v slabých technických podmienkach. Dostal som flexaret na statíve, čo nebolo veľmi praktické. Keď sa ukončilo nakrúcanie záberu, naaranžoval som situáciu tak, ako bola pre kameru, a fotografoval som. Nebolo to ľahké. Aj preto, že neboli citlivé filmy, potrebovali sme veľa svetla, robilo sa zo statívu...“ spomína Vavrek na svoju prvú pracovnú príležitosť pri hranom filme.

Fotografie boli určené na propagáciu a na dokumentačné účely do archívu. Vavrek si ich sám vyvolával, robil prvotný výber záberov a ten finálny zostával na režisérovi. Na konci svojej práce Vavrek odovzdával album 25 až 35 fotografií s negatívami. Ako sám hovorí, spočiatku išlo o technicky kvalitnú realizáciu než o tvorivosť. Ako sa však tunajšia kinematografia v 60. rokoch stávala čoraz kreatívnejšou, vyvíjal sa aj prístup fotografov. „Mladší režiséri už vyhľadávali fotografov, ktorí im mohli do filmu niečím tvorivo prispieť. Takto sa vlastne zúčastňovali na jeho obrazovej štylizácii a vplývali na jeho obsah. Zopár takých filmov som robil aj ja. Najvýraznejšie sa to prejavilo v Obrazoch starého sveta *Dušana Hanáka*, ale týka sa to aj tvorby Juraja Jakubiska, filmu Eden a potom francúzskeho režiséra Alaina Robba-Grilleta alebo snímok Foto-Oto režiséra Václava Tomšovského či Čas prvých lások *Karola Floreána*“, menuje Vavrek. V 60. rokoch robil na viacerých zásadných tituloch: *Kristove roky*, *Zbehovia a pútnici*, *Vtáčkovia, siroty a blázni*, *Slávnosť v botanickej záhrade*... No a príznačné bolo aj to, že mnohé z filmov, na ktorých Vavrek pracoval, skončili v trezore.

V 60. rokoch fotografoval aj niekoľko krátkych snímok *Dušana Hanáka*, a hoci nebol pri vzniku režisérovho dlhometrážneho debutu *322* (1969), výrazne prispel do jeho nasledujúceho filmu *Obrazy starého sveta* (1972), inšpirovaného fotografickými cyklami Martina Martinčka. „*Dušan mal pripravené typy ľudí, ktorých chcel nafotiť do filmu. Mal som za nimi ísť a zachytiť ich v situáciách, ktoré si vymyslím. Snažil som sa každého toho človeka pochopiť, so všetkými problémami, ktoré v živote mal, a vyjadriť to obrazom. Fotografoval som ich samostatne, ale aj počas nakrúcania. Pri strihu filmu som už nefiguroval, odovzdal som Hanákovi asi dvesto fotografií, ktoré mohol použiť v rámci svojho konceptu.*“ Pre Vavreka je práve *Dušan Hanák* režisérom, ku ktorému mal ľudsky i tvorivo najbližšie a spolupracoval s ním aj na všetkých jeho ďalších celovečerných filmoch okrem *Ružových snov*.

Vladimír Vavrek podľa vlastných slov robil asi na 112 hraných filmoch rôznej metráže. Tým posledným boli *Fragmenty z malomesta* (2000) režiséra Petra Mikulíka, ktoré vznikli v období, keď sa už venoval prevažne časopiseckej fotografii. ▲

■ FOTO: V. Vavrek

O Oscara sa bude uchádzať Koza

Snímku *Koza* režiséra Ivana Ostrochovského zvolila Slovenská filmová a televízna akadémia (SFTA) za národnú nomináciu na cenu americkej Akadémie filmových umení a vied v kategórii cudzojazyčný film. Členovia SFTA vybrali spomedzi siedmich titulov. Okrem filmu *Koza* to boli *Láska na vlásku* (r. M. Čengel Solčanská), *Comeback* (r. M. Remo), *Rukojemník* (r. J. Nvota), *Tak ďaleko, tak blízko* (r. J. Vojtek), *Sedem zhavranelých bratov* (r. A. Nellis) a *Očami fotografky* (r. M. Mináč). *Koza* je príbeh bývalého olympijského reprezentanta v boxe, ktorý sa v boji o životné šťastie vydáva na nové turné po tom, čo dlho netrénoval. Od premiéry na tohtoročnom Berlinale uviedli film už na 20 medzinárodných festivaloch, z ktorých si odniesol dovedna jedenásť ocenení. Českým národným nominantom na Oscara je film *Domácí péče* (r. S. Horák), ktorý vznikol v slovenskej koprodukcii a píše o ňom v rubrike Novinky.

► z s

DigiTraining Plus – v Bratislave sa hovorilo o kinách

V bratislavskom Kine Lumière sa 28. augusta uskutočnil medzinárodný projekt DigiTraining Plus. Jeho program tvorili prednášky a prezentácie profesionálov z oblasti technologického zabezpečovania kín, digitalizácie, distribúcie či propagácie. Väčšia časť programu sa pritom sústredila do Prahy, kde podujatie organizovala Asociácia prevádzkovateľov kín. Slovenskými partnermi projektu boli Asociácia slovenských filmových klubov a Slovenský filmový ústav. Na úvod bratislavskej časti predstavila Elisabetta Brunella z MEDIA Salles aktuálnu situáciu digitalizácie kín v Európe a ich návštevnosti. Z jej údajov vyplýva, že zlepšenie návštevnosti kín sa vlni spájalo prevažne so strednou a s východnou časťou Európy. Zo 145 000 kinosál na svete je už 132 000 digitalizovaných, v Európe to platí o 91 percentách sál. Na Slovensku je ich 76 percent, teda 164, v Česku 55 percent (458). Ako pripomenul v nasledujúcom príspevku generálny riaditeľ Slovenského filmového ústavu Peter Dubecký, posledná, štvrtá sála Kina Lumière v Bra-

islave bude digitalizovaná túto jeseň. Kým Dubecký sa venoval histórii tohto kina, Peter Csordás predstavil projekt Digitálna audiovizia a digitalizačné pracovisko, ktoré sa nachádza v suteréne kina a účastníci programu si ho po prednáške mohli prezrieť. Zaujímavú tému využívania sociálnych sietí v kinárskom odvetví predniesol český expert Adam Zbiejczuk. Na záver bratislavského programu DigiTrainingu vystúpil Giovanni Cozzi – prezident spoločnosti Rising Alternative, ktorá sa zaoberá ponukou alternatívneho obsahu, ako sú záznamy opier, baletných a divadelných predstavení, koncertov klasickej či populárnej hudby, do kina.

► dan

Miloslav Luther oslávil narodeniny projekciou

V pondelok 22. septembra sa v bratislavskom Kine Lumière uskutočnila slávnostná projekcia zdigitalizovanej a zreštaurovanej verzie filmu *Zabudnite na Mozarta* (1985). Film sa premietal pri príležitosti 70. narodenín režiséra Miloslava Luthera, ktorý sa na projekcii zúčastnil aj s manželkou. Slávnostný večer uviedol generálny riaditeľ SFÚ Peter Dubecký, ktorý informoval o procese digitalizácie a reštaurovania filmu v projekte Digitálna audiovizia. Na podujatí sa zúčastnilo veľa slovenských tvorcov a režisérovy priateľov, nechýbali ani kameraman filmu Dodo Šimončík a herecký predstaviteľ Andy Hryc.

► sim

Sídliškový sen stúpa v rebríčku

Dokumentárny film *Rytmus: Sídliškový sen* (r. Miro Drobný) videlo v kinách k 28. septembru už 80 193 divákov. Takáto návštevnosť mu zabezpečila deviate miesto v rebríčku divácky najúspešnejších slovenských snímok v ére samostatnej republiky. K ôsmemu miestu snímky *Kandidát* (2013) mu pritom nechýbalo veľa, pretože film Jonáša Karáska mal návštevnosť 82 780 divákov. *Sídliškový sen* sa do tunajšej kinodistribúcie dostal 20. augusta.

► dan

Takto vyzeralo Slovensko pred šiestimi desaťročiami

► Milan Černák

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku Film.sk ich čitateľom približuje Milan Černák, ktorý pôsobil ako dramaturg a režisér Spravodajského filmu.

Do oravských dedín postupne privádzali elektrinu, na strednom i východnom Slovensku ešte iba snívajú o plynových spotrebičoch, cesta z Banskej Bystrice do Brezna bola krivolaká a úzka a poväčšine prašná. My sme chodili na filmovačky na starom džípe, ktorý, neviem ako, „zdedil“ štátny film od americkej armády. Vzadu boli uložené reflektory a vpredu sa tiesnili členovia štábu. Nuž, tiesnili: režisér stál vo veliteľskom otvore a ostatní sedeli na streche a mávali protiúdúcim autám. Ak nejaké šli. V tom roku televízia prvýkrát vysielala z Bratislavy, telefonický kontakt bol ťažkopádny a internet nebol ani v slovníkoch...

Juhoslovanský „pánboh“ Tito navštívil Leningrad, kde ho – po niekoľkoročnej ideologickej roztržke – opäť vrelo privítali (TvF č. 27). A akoby symbolicky sa ešte v tom istom čísle týždenníka na Neve „pohli ľady“. V pohľadnici zo Skalice autori vyzradili lakomstý jej obyvateľov, ktorí v minulosti mali ešte aj šibenice „nem pro seba a naše dítky“.

Kritická kamera v čísle 28 našla v závodnej jedálni nováčkových baníkov potkany. Málokto vedel, že Československo, krajina bez mora, vlastní tri zaoceánske lode (č. 29). Jedna práve priplávala z Číny do Gdanska.

Osemdesiatročný národný umelec Ivan Krasko odpočíval v Piešťanoch a nebyť žurnálu, iste by nezaregistroval, že sa už začala žatva (č. 30). Asi preto ju spravodajcovia poctivo sledovali (až do č. 34).

V lete sa splnil, podľa slov komentára, „sen našich žien“: Trikota vo Vrbovom došla na trh celosilónový bieležižeň (č. 31).

Už pred mesiacom sme avizovali prípravné práce vodného diela na Dunaji. Teraz sa začal geologický prieskum (č. 32).

Podľa práve schváleného ústavného zákona začal na Slovensku fungovať nový Zbor povereníkov (č. 33).

Meteorológovia dostali za svoju prácu pochvalu, hoci pracovali za oveľa primitívnejších podmienok ako tí dnešní (č. 35).

Týždenník č. 36 bol netypický mimoriadnou dĺžkou: jeho súčasťou bola samostatná reportáž o vari najpozoruhodnejšom ročníku pretekov Okolo Slovenska. Nielen preto, že celkovým víťazom sa stal slávny Talian Cestari, ale aj preto, že Legendárny Vlasto Ružička dosiahol vďaka svojskému alkodopingu jeden z najväčších úspechov kariéry – v záverečnom finiši bol pred ním. ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – OKTÓBER 2015

3. 10. – 13.30 hod. – **Týždeň vo filme 27/1956 a 28/1956** (repríza 4. 10. o 15.30 hod.)10. 10. – 13.30 hod. – **Týždeň vo filme 29/1956 a 30/1956** (repríza 11. 10. o 15.30 hod.)17. 10. – 13.30 hod. – **Týždeň vo filme 31/1956 a 32/1956** (repríza 18. 10. o 15.30 hod.)24. 10. – 13.30 hod. – **Týždeň vo filme 33/1956 a 34/1956** (repríza 25. 10. o 15.30 hod.)31. 10. – 13.30 hod. – **Týždeň vo filme 35/1956 a 36/1956** (repríza 1. 11. o 15.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE
V OKTÓBRI:

Všetko, čo mám rád

Ako radiť maškrtníkovi v cukrárni plnej neodolateľných zákuskov, ktorý krémeš si má dať prvý?

Buster Keaton, Harold Lloyd, Charlie Chaplin a ďalšie hviezdy zlatého veku filmovej grotesky netvorili len zábavu pre masu. Ich humor bol v dobách bez digitálneho čarovania nielen fyzicky náročný, ale aj poetický, poznačený expresionizmom i surrealizmom. Komici zo začiatku minulého storočia robili nefalšované umenie. Napriek tomu ich nechávame upadať do zabudnutia. Neprávom. Preto si nedajte ujsť parafrázu na Romea a Júliu *Frigo, obeť krvnej pomsty* (1923)!

Chcete western, existenciálnu drámu, pochmúrnú grotesku, nemilosrdnú paródiu, poéziu, metaforu a meditáciu – a to všetko naraz? Jim Jarmusch, Neil Young a Johnny Depp vo vrcholnej forme, v dokonalom akorde, čiernobieli, a predsa s miliónmi odtienkov – to je *Mŕtvy muž* (1995). Nemôže zostarnúť, veď je mŕtvý!

Tri veľké Š slovenského filmu: Šulík, Šulaj, Štrba. A k tomu Godár, Nvota, Sloboda, Ursiny a Menzel. Kríza stredného veku, citový zmatok, ale aj chaos mravov a hodnôt, hľadanie pevných bodov a istôt vo svete, ktorý sa otriasa po novembri 1989. Názov *Všetko čo mám rád* vôbec neklame: to všetko máme radi, to všetko nás baví, teší, dojma, očisťuje, lieči. Šulíkov druhý celovečerný hraný film prišiel v roku 1992 ako zjavenie. Pre mnohých predstavuje vrchol režisérovej tvorby.

Syn arabského otca a rómskej matky by u nás skončil nanajvýš v osobitnej škole a depresívnom delírii geta. Tony Gatlif sa vypracoval na jedného z najuznávanejších filmárov. *Exil* (2004) je world music road movie. Cesta Zana a Naimy z Paríža do Alžírka znamená nielen púť proti prúdu imigrantov do krajiny predkov, ale i do minulosti. Do sveta, v ktorom sa prelína veľa rôznorodých svetov, nálad aj citov, kde čas ani národnosť nemajú zmysel. Lebo dnešok je aj včeraškom a zajtraškom a Francúz je aj Arabom, Berberom a Rómom.

Dva filmové domy. V *Dome obesenca* (1988) našiel sarajevský filmár Emir Kusturica životnú tému svojrázneho trpkého-smiešneho sveta balkánskych Rómov, v ktorom je fantázia pravdiviejšia ako realita a emócia mocnejšia ako intelekt. *Dom bláznov* (2002) priviezol Andrej Končalovskij na berlínsky festival ako metaforu ruského impéria, zmietaného prvou čečenskou vojnou. Nie náhodou zohrávajú Končalovského chovanci psychiatrickej liečebne rovnakú rolu ako Kusturicovi Rómovia. Sú krivým zrkadlom, nemilosrdne zveličujúcim naše vlastné črty do obľudných, smiešnych, a preto smutných karikatúr. ▲

odporúča
filmový publicista
Miloš Ščepka

KINO
SLOVENSKÉHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

OKTÓBER 2015

2. 10. 1910 **Viera Bálinthová** – herečka (zomrela 27. 2. 1999)
3. 10. 1915 **Ernest Kostelník** – herec (zomrel 6. 2. 1976)
5. 10. 1925 **Jozef Sorok** – herec (zomrel 3. 1. 2006)
6. 10. 1930 **Alfréd Benčíč** – strihač (zomrel 13. 1. 1997)
6. 10. 1935 **Jozef Bob** – literárny kritik, scenárista, prozaik (zomrel 6. 11. 2010)
8. 10. 1920 **Emil Rožňovec** – kameraman (zomrel 24. 3. 2005)
8. 10. 1955 **Yveta Weiszová** – herečka
9. 10. 1920 **Viliam Záborský** – herec (zomrel 5. 2. 1982)
11. 10. 1940 **Milan Milo** – kameraman, režisér
14. 10. 1950 **Alfréd Swan** – herec
15. 10. 1935 **Ivan Mistrík** – herec (zomrel 8. 6. 1982)
15. 10. 1950 **Mária De Riggová** – herečka
16. 10. 1925 **Andrej Mojžiš** – herec
19. 10. 1965 **Peter Kočiš** – herec
18. 10. 1915 **Ľudovít Reiter** – herec (zomrel 10. 5. 1999)
21. 10. 1945 **Vladimír Vavrek** – fotograf
24. 10. 1935 **Alfréd Jassinger** – ekonóm, vysokoškolský profesor
26. 10. 1910 **Štefan Figura** – herec (zomrel 19. 10. 2001)
29. 10. 1900 **Andrej Bagar** – herec, divadelný režisér (zomrel 31. 7. 1966)

zdroj: Kalendár filmových výročí 2015

- Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)
- zostavila **Renáta Šmatláková**

Creative Europe Desk
Slovensko informuje

Kreatívna Európa – podprogram Kultúra: dňa 7. októbra je termín na predkladanie projektov medzinárodnej spolupráce. Agentúra EACEA publikovala výzvu na predkladanie projektov medzinárodnej spolupráce menšieho a väčšieho rozsahu. Novinkou je aktualizácia elektronického formulára aj sprievodcu programom. K povinným prílohám pribudne oproti minulému roku tzv. partnership information. Cieľom týchto zmien je podávať v budúcnosti žiadosti výlučne online.

Prioritou výzvy je podporovať projekty poskytujúce kultúrnym a kreatívnym subjektom zručnosti, schopnosti a odborné znalosti, ktoré prispievajú k posilňovaniu odvetví kultúry vrátane podpory prispôbovania sa digitálnym technológiám, testovania inovačných prístupov k práci s publikom a testovania nových modelov podnikania a riadenia. Ďalej ide o podporovanie opatrení umožňujúcich kultúrnym pracovníkom spolupracovať medzinárodne a internacionalizovať ich kariéry a činnosti v Európskej únii a mimo nej, ak je to možné na základe dlhodobých stratégií, o poskytovanie podpory na posilnenie európskych kultúrnych a kreatívnych organizácií a medzinárodných sietí so zámerom utiahčiť prístup k profesijným príležitostiam. Viac informácií nájdete na <http://www.cedslovaquia.eu/clanky/projekty-europskej-spoluprace>.

► zd

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

Televízia českých a slovenských filmov
Slovenské pondelky 2015

5. október 2015

20.00 ► *Smrť prichádza v daždi*, r. A. Lettrich, 1965, 90 min.

12. október 2015

20.00 ► *Vikend za milión*, r. D. Traňčík, 1987, 93 min.

19. október 2015

20.00 ► *V rannej hmle*, r. J. Zeman, 1990, 104 min.

26. október 2015

20.00 ► *Šepkajúci fantóm*, r. A. Lettrich, 1975, 95 min.

Zmena programu vyhradená!

Mŕtvy muž • archív SFÚ

- Dokumentárny film *Felvidék – Horná zem* režisérky Vladislavy Sárkány (predtým Plančíkovej) získal cenu za najlepší zahraničný celovečerný dokument na festivale v mexickom Monterrey (25. – 30. 8.).
- Cenu generálneho partnera na 32. ročníku Medzinárodného horolezeckého festivalu v Tepliciach nad Metují (27. – 30. 8.) získal film *Žít pre vás* Pavla Barabáša. Ocenili ho aj ako najlepší film o človeku a horách na Prehliadke horských filmov Andrzeja Zawadu v meste Łądek-Zdrój v Polesku, ktorá sa konala v dňoch 17. – 20. 9.
- Pripravovaný celovečerný animovaný film *Srdce veže* (r. P. Budinský) sa predstavil v sekcii Coming soon na 13. medzinárodnom festivale animovaného filmu Fantoche vo švajčiarskom Badene, ktorý sa konal od 1. do 6. 9.
- Putovný festival Bažant Kinematograf ukončil 9. 9. svoju trinástu sezónu. Premietajúce retroautobusy sa vydali na púť po Slovensku 1. 7. a navštívili 33 miest. Program ponúkol päťicu českých a slovenských filmov, ktoré videlo dovedna 35 000 divákov. Letné kino Bažant Kinematograf na Magio pláži v Bratislave navštívilo 11 000 ľudí.
- Cenu FIPRESCI získal na 40. Medzinárodnom filmovom festivale v Toronte (10. – 20. 9.) nový film Marka Škopa *Eva Nová*, ktorý tam mal svetovú premiéru. ► Rozhovor s režisérom čítajte na stranách 26 – 29.
- Animovaný film *Nina* Veroniky Obertovej a Michaely Čopikovej získal na Miláno Film Festivale (10. – 20. 9.) cenu za najlepší animovaný krátky film.
- Režisér Dušan Hudec a producenti dokumentárneho filmu *Neznámi hrdinovia* získali 11. septembra Výročnú cenu revue Pamiatky a múzeá za rok 2014 v kategórii film, video, audio, multimédiá, internet. Ocenenia sa udeľovali v Modre v desiatich kategóriách.
- V Kine Lumière v Bratislave sa 23. 9. uskutočnila kinodistribučná premiéra dokumentárneho filmu Ladislava Kaboša *Zmenil tvár Sanghaja*. Premiéra bola spojená s prezentáciou knihy *Ladislav Hudec – Otec ázijských mrakodrapov* a jej súčasťou bola aj výstava portrétnych štúdií Hudeca od sochára Ladislava Saba.

► ZS

NAJPREDAVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► SEPTEMBER 2015

► PUBLIKÁCIE

1. Peter Hames: *Best of Slovak Film 1921 – 1991* (SFÚ, Bratislava)
2. Jan Fleischer: *To by mohol byť film* (NAMU, Archa, Praha)
3. Edgar Dutka: *Minimum z dejín svetovej animace* (NAMU, Praha)

► AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. DVD *Obrazy starého sveta* (SFÚ, Bratislava)
2. DVD *3x Martin Hollý* (SFÚ, Bratislava)
3. DVD *3x Paľo Bielik* (SFÚ, Bratislava)

Predajňa SFÚ Klapka.sk (Grösslingová 43) a Kino Lumière ponúkajú v októbri tieto akcie:

1. Ak si kúpite októbrové číslo Film.sk, dostanete k nemu DVD s filmom *Šťastie príde v nedeľu* (r. J. Lacko).
2. Ak si v októbri kúpite DVD s filmami Martina Hollého *Medená veža* a *Orlie pierko*, v ktorých účinkuje Ivan Mistrík, dostanete ich spolu za akčiovú cenu 4 eurá.

NAJNAVŠTEVOVANEJŠIE FILMY V KINE LUMIÈRE ► AUGUST 2015

1. *Amy* (r. Asif Kapadia, Veľká Británia, 2015, ASFK)
2. *Iracionálny muž* (r. Woody Allen, USA, 2015, Magic Box)
3. *Divoké historky* (r. Damián Szifron, Argentína/Španielsko, 2014, ASFK)
4. *Dior a ja* (r. Frédéric Tcheng, Francúzsko, 2014, ASFK)
5. *Pride* (r. Matthew Warchus, Veľká Británia, 2014, Film Europe)

100
2015

OD KLASIKY PO SÚČASNÉ TRENDY

PROJEKT

ASOCIÁCIA SLOVENSKÝCH FILMOVÝCH KLUBOV
UVÁDZA NAJVÄČŠIU PUTOVNÚ PREHLIADKU
FILMOV NA SLOVENSKU

od 10. septembra

WWW.ASFK.SK V KINÁCH A FILMOVÝCH KLUBOCH

1: **KOZA**
Ivan Ostrochovský
Slovensko – Česká republika / 2015

2: **AFERIM!**
Radu Jude
Rumunsko – Bulharsko – Česká republika – Francúzsko / 2015

3: **KLUB BITKÁROV**
David Fincher
USA – Nemecko / 1999

4: **FENIX**
Christian Petzold
Nemecko / 2014

5: **OKNO DO DVORA**
Alfred Hitchcock
USA / 1954

6: **MLADOST**
Paolo Sorrentino
Taliansko – Francúzsko – Švajčiarsko – Veľká Británia / 2015

7: **MA MA**
Julio Medem
Španielsko / 2015

8: **VÝCHOD SLNKA**
Friedrich Wilhelm Murnau
USA / 1927

9: **LOVE**
Gaspar Noé
Francúzsko – Belgicko / 2015

10: **ZBRUSU NOVÝ ZÁKON**
Jaco Van Dormael
Luxembursko - Francúzsko – Belgicko / 2015

PREDAJ MESAČNÍKA FILM.SK: KŤIHKUPEČYVŤA A INÉ PREDAJNE / **BRATISLAVA** ▶ Klappa.sk – predajňa SFU (Grosslingová 4,3) ▶ Artforum (Kozia 20)
▶ Ex Libris (Nám. Ľ. Štúra 4) ▶ Hummel Music (Klobučnícka 2) ▶ Martinus (Obchodná 2,6) ▶ Prospero – predajňa DÚ (Jaskovcov nám. 12)
▶ Vratnica VSMU (Svoradova 2) **PEZINOK** ▶ Artforum **FILMOVÉ KLUBY** ▶ Kino Lumiere Bratislava – kino SFU (Sprátska 4)
▶ FK – Kino Junior Levice ▶ FK – Kino Strojár Marhň ▶ FK – Kino Fontána Piešťany ▶ FK – Naoko Trnava

**SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE**

ISSN 1335-8286
9 771335 828003
10

FILM.SK JE EVIDOVANÝ MK SR P09 EV. Č. B/947/08

KALENDÁRIUM
▶ **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

▶ **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

▶ **RECENZIA**

PROFIL

OHLASY

REBRÍČKY

A JUBILEÁ